

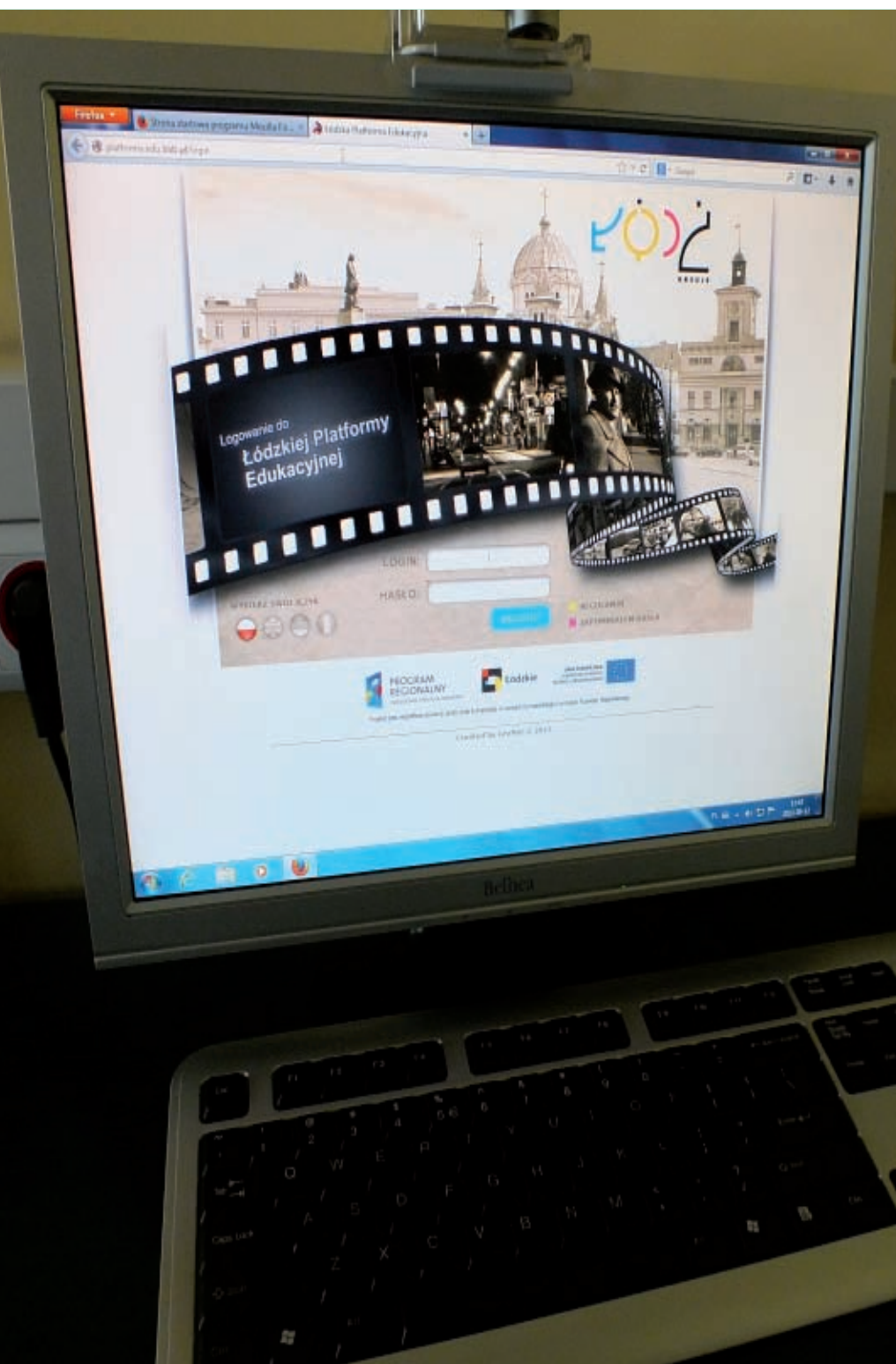
DOBRE PRAKTYKI

nr 3(3) wrzesień-październik 2013

ISSN 2299-8926

Dwumiesięcznik Nauczycieli-Innowatorów

Innowacje w edukacji

W NUMERZE:

Wyjątkowy projekt:
Wyjątkowy Uczeń
s. 3

Innowacyjny program szkolnego
doradztwa zawodowego
s. 4

Dobre praktyki w szkołach dla
uczniów z niepełnosprawnościami
s. 8

Łódzka Platforma Edukacyjna
s. 23

Edukacja ekologiczna
s. 24

Ruszyła Łódzka Platforma Edukacyjna s. 23

Łódzkie Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy!

Składam najserdeczniejsze życzenia pomyślności edukacyjnej w nowym roku szkolnym 2013/2014.

Niech spełniają się wszystkie zamierzenia i plany twórczego rozwiązywania problemów edukacyjnych i niech działalność ukierunkowana na efektywną organizację uczenia się przynosi wiele satysfakcji i dumy z „dawania” innym.

Życzę radości w każdym dniu, optymizmu i wiary w możliwość wpływania na jakość edukacji.

Pragnę najserdeczniej zaprosić Państwa do wspólnego redagowania czasopisma i przekazywania informacji na temat dobrych praktyk metodycznych, organizacyjnych i programowych.

Janusz Moos
Dyrektor Łódzkiego Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego w Łodzi

OD REDAKCJI

Po wakacyjnej przerwie oddajemy do rąk Czytelników trzeci numer naszego czasopisma. Tematem przewodnim tego wydania są dobre praktyki w szkołach i placówkach, o których mówi się zdecydowanie rzadziej, a szkoda, bo dzieje się tam wiele ciekawych rzeczy, chodzi mianowicie o placówki zajmujące się kształceniem dzieci i młodzieży z dysfunkcjami i niepełnosprawnościami. A że dzieje się tam naprawdę dużo dobrego i wprowadza się do praktyki szkolnej wiele innowacji – świadczą opisy działań podejmowanych w poszczególnych placówkach. Jolanta Wojciechowska, konsultant LCDNiKP i autorka opracowania dotyczącego działających w Łodzi zespołów szkół specjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, zebrała dane dotyczące dobrych praktyk i innowacji, które postanowiliśmy Państwu zaprezentować, oczywiście w skrócie.

Wasz Redaktor Naczelny

PRENUMERATA

Za nami dwa pierwsze numery „Dobrych Praktyk”, kiedy to tworzył się kształt i profil pisma. Zdobyliśmy cenne doświadczenia, wiemy też, jak według Czytelników powinny wyglądać kolejne numery. Jednym z doświadczeń jest problem z dystrybucją. Nie do wszystkich zainteresowanych „Dobre Praktyki” docierają. Kiedyś w Wydziale Edukacji były tzw. „skrzynki”, które zapewniały przepływ pism i materiałów między placówkami oświatowymi. Skrzynki zostały zlikwidowane. A „normalna” dystrybucja, np. korzystanie z usług poczty, kosztuje.

Od początku roku szkolnego 2013/2014 pismo „Dobre Praktyki” będzie ukazywać się jako dwumiesięcznik. Planujemy wydanie 5 numerów w ciągu roku szkolnego. Wprowadzamy też istotną zmianę dotyczącą finansowania pisma. Konieczność rozwiązania problemu dystrybucji, wymusza na nas teraz konieczność wprowadzenia innego rozwiązania.

Począwszy od numeru trzeciego (o czym już poinformowaliśmy przed wakacjami) **egzemplarz pisma „Dobre Praktyki” kosztować będzie 5 złotych** (w tym VAT).

Pismo można będzie zakupić w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w Łodzi przy ul. Kopcińskiego 29. Zachęcamy jednak gorąco szkoły i inne placówki do zaprenumerowania naszego pisma. **Roczna prenumerata (roczna, a więc 5 numerów ukazujących się w roku szkolnym) kosztować będzie w promocyjnej cenie jedynie 20 zł.** W prenumeracie nasze pismo na pewno do Was dotrze!

W sprawie prenumeraty prosimy o kontakt z sekretariatem. Wpłaty można dokonywać na konto LCDNiKP, Getin Bank S.A. nr konta 52 1560 0013 2026 0040 3869 0005

W NUMERZE:

Wyjątkowy projekt: wyjątkowy uczeń	3
Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego Kim chciałbym być - kim będę ..	4
Nie będzie requiem dla łaciny w „Ósemce”	6
Matematyczne wędrówki po Łodzi - podsumowanie konkursu	7
Dobre praktyki w łódzkich szkołach dla uczniów z niepełnosprawnościami	8
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1	9
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 3	10
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4	11
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 6	12
Zespół Szkół Specjalnych nr 2	13
Zespół Szkół Specjalnych nr 3	13
Zespół Szkół Specjalnych nr 4	14
Zespół Szkół Specjalnych nr 5	16
Zespół Szkół Specjalnych nr 6	17
Zespół Szkół Specjalnych nr 7, Zespół Szkół Specjalnych nr 8	18
Zespół Szkół Specjalnych nr 9	19
Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2	20
Szkoła Podstawowa Specjalna nr 201	21
Gra Tajemnice Aeropolis jako narzędzie diagnozy preferencji i predyspozycji zawodowych ..	22
Ruszyła Łódzka Platforma Edukacyjna	23
Edukacja ekologiczna w LCDNiKP	24
Współpraca szkół i pracodawców w kontekście rynku pracy	26
Program Leonardo da Vinci w „Budowlance”	28
Nagrody dla dyrektorów najlepszych szkół	29
Edukacja normalizacyjna	29
Felieton z cyklu Faux Pas	30
Felieton z cyklu W nieróżowych okularach	31

DOBRE PRAKTYKI Innowacje w edukacji

Wydawca:

Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
ul. Kopcińskiego 29, 90-142 Łódź
www.wckp.lodz.pl
Adres redakcji:
90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29,
e-mail: dobrepraktyki@wckp.lodz.pl
tel. 603 36 00 22

Redaguje zespół

Jacek Głębski (redaktor naczelny),
Jolanta Bielecka, Joanna Cyrańska,
Krystyna Jankowska, Janusz Moos

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca oraz
zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania
dostarczanych tekstów. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczanych reklam.

Cennik reklam:

moduł reklamowy całostronicowy
(185 x 250 mm) - 400 zł + VAT
moduł reklamowy 1/2 strony
(185 x 120 mm) - 250 zł + VAT
moduł reklamowy 1/4 strony
(90 x 120 mm) - 150 zł + VAT

WYJĄTKOWY PROJEKT: WYJĄTKOWY UCZEŃ

rozmowa Janusza Moosa, dyrektora ŁCDNiKP
z Beatą Jachimczak, dyrektorem Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi

Janusz Moos: Wśród wielu projektów odnotowujemy bardzo ciekawy, interesujący projekt „Wyjątkowy uczeń”. Na czym polega jego wyjątkowość?

Beata Jachimczak: Cieszę się, że pan dyrektor również zauważył, iż jest to projekt interesujący i ciekawy. Jest to pierwszy tak duży, kompleksowy projekt obejmujący prawie wszystkie szkoły podstawowe łącznie z placówkami specjalnymi, skierowany do edukacji wczesnoszkolnej, czyli do etapu faktycznego wyrównywania szans edukacyjnych, bo jak wiemy okres do 10 roku życia to właśnie czas, kiedy umysł jest najbardziej plastyczny i kiedy powinniśmy przeprowadzić pełną diagnozę rozwoju dziecka i stworzyć mu warunki do korekcji funkcji zaburzonych, ale również stworzyć warunki do rozwoju możliwości i zainteresowań. Myślę tu o dzieciach wybitnie uzdolnionych. Uważam, że ten projekt ma szczególne znaczenie dla uczniów szkół podstawowych. Rozwijają uzdolnienia u jednych uczniów, a innym pomoże przezwyciężyć trudności w uczeniu się.

Jaki będzie obszar działania?

Głównym adresatem są łódzkie dzieci na etapie edukacji wczesnoszkolnej. Uczniowie w tym roku szkolnym otrzymają ofertę dodatkowych zajęć specjalistycznych wspomagających rozwój. Szkoły prowadzą obecnie rekrutację i typują uczniów na poszczególne formy zajęć. To będą nie tylko zajęcia wyrównujące trudności w uczeniu się, czy wspierające zaburzone funkcje, jak chociażby zajęcia logopedyczne, ale także różne formy pracy z uczniem szczególnie uzdolnionym czyli zajęcia oferujące ciekawsze, bogatsze jeszcze środki, materiały, obszar programowy wybiegający poza to, co się dzieje w edukacji wczesnoszkolnej. W tym wypadku chodzi o to, aby nie zatracić potencjału szczególnie zdolnych dzieci i wesprzeć rozwój ich zdolności. Dodam, że będą to zajęcia zindywidualizowane, dostosowane do potrzeb poszczególnych uczniów, a placówki zostaną wyposażone w sprzęt i pomoce dydaktyczne tak, by zajęcia były atrakcyjne dla ich uczestników.

Kilka lat temu z zazdrością patrzyłam na województwa, które brały udział w projekcie *Pierwsze Doświadczenia Edukacyjne Drogą Do Wiedzy*. Był to duży projekt, ale w tych

województwach (w tym również w łódzkim) w projekcie uczestniczyły tylko niektóre szkoły. Teraz mogę powiedzieć: prawie zdiagnozowani łódzcy uczniowie z klas I-III będą mieli możliwość uczestniczenia w projekcie *Wyjątkowy uczeń*, który odnosi się do wszystkich specjalnych potrzeb uczniów, a specjalne potrzeby to wybitne zdolności i trudności w funkcjonowaniu w życiu szkoły. Projekt poprzedzony był zresztą diagnozą potrzeb poszczególnych placówek i uwzględniać będzie rzeczywiste zapotrzebowanie na konkretne działania.

J.M.: Bardzo się cieszymy, że i szkoły będą wyposażone w odpowiednie zestawy środków dydaktycznych, o ile wiem będą i pomoce dydaktyczne, i komputery, i laptopy. Ile szkół weźmie udział w projekcie?

W projekcie wezmą udział 93 szkoły i prawie 10.000 uczniów. Wartość projektu to prawie 8 milionów złotych.

Co jeszcze ciekawego powinniśmy powiedzieć na temat tego projektu?

Koniecznym trzeba dodać, że projekt angażuje nie tylko uczniów i nauczycieli, ale także rodziców, którzy poznają możliwości swego dziecka i angażują się nie tyle w realizację projektu, co w obserwowanie jego efektów.

W październiku organizujemy na ten temat konferencję, na którą poza nauczycielami szkół uczestniczących w przedsięwzięciu zaproszeni będą również przedstawiciele rad rodziców, bo właśnie do rodziców chcemy dotrzeć z informacjami o naszych działaniach, chociaż już dziś na adres mailowy koordynatorów akcji przychodzą zapytania od rodziców, którzy są zainteresowani bardziej szczegółowymi informacjami. Jest to wartość dodana projektu: zaangażowanie rodzica w obserwowanie, wspomaganie ale także i w stwarzanie również poza systemem edukacji dobrych warunków do rozwoju dziecka.

Dziękuję za rozmowę.

Kilka liczb dotyczących projektu:

Czas trwania projektu: 01.03.2012 – 31.07.2014
Okres realizacji zajęć dla uczniów: 09.2013 – 06.2014

Całkowita wartość projektu: 7.948.649,85 zł
Liczba placówek objętych wsparciem: 93
Liczba uczniów i uczennic, którzy objęci zostaną wsparciem: 9 758

Rodzaje zajęć i liczba godzin w projekcie:
- dydaktyczno-wyrównawcze: 21 360 godz.;
- specjalistyczne: 31 020 godz.;
- rozwijające zainteresowania: 12 960 godz.

Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego KIM CHCIAŁBYM BYĆ - KIM BĘDĘ

Innowacja w ramach POKL to specyficzny typ przedsięwzięcia, który zakłada poszukiwanie nowych, lepszych, efektywniejszych sposobów rozwiązywania problemów mieszczących się w obszarach wsparcia EFS i opracowywanie ich w formie innowacyjnych produktów.

W odpowiedzi na problem związany z niedopasowaniem do potrzeb lokalnego rynku pracy, braku kompetencji i kwalifikacji absolwentów szkół, a także niewystarczającej oferty kształcenia zawodowego oraz braku w programach rozwojowych placówek zagadnień związanych z doradztwem edukacyjno-zawodowym, powstał projekt innowacyjny realizowany przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Głównym celem projektu *Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych w szkole zawodowej drogą do sukcesu na rynku pracy* stało się wypracowanie, upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki edukacyjnej nowego rozwiązania.

W pierwszym etapie, na podstawie przeprowadzonych wśród uczniów, nauczycieli, doradców zawodowych i pracodawców badań, opracowano wstępną wersję produktu finalnego w postaci Innowacyjnego Programu Szkolnego Doradztwa Zawodowego. Powołano zespół ekspertów z zakresu doradztwa zawodowego, szkolnictwa wyższego, instytucji rynku pracy oraz przedstawiciela pracodawców, którzy mieli wspomóc Eksperta Merytorycznego w tworzeniu wstępnej wersji produktu. Została opracowana strategia wdrażana wypracowanego programu w szkołach zawodowych zawierająca kompleksowe wytyczne. Powstał Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego - 25 godzin zajęć grupowych, na które składa się 5 modułów:

- Poznać siebie
- Kompetencje personalne i społeczne w kontekście rozwoju zawodowego
- Regionalny i ponadregionalny rynek pracy
- Kwalifikacje zawodowe. Polska i Europejskie Ramy Kwalifikacji
- Indywidualny Plan Działania

Ponadto obligatoryjnie program obejmuje także konsultacje indywidualne dla każdego uczącego się w wymiarze dwóch godzin.

Drugi etap wdrażania projektu polegał na testowaniu wypracowanych rozwiązań wśród 120 uczniów techników w pięciu Zespołach Szkół Ponadgimnazjalnych (ZSP 5, ZSP 10, ZSPM, ZSP 15 i ZSP 19) w Łodzi. Testowanie polegało na przeprowadzeniu dodatkowych zajęć w oparciu o założenia innowacyjnego programu. Zajęcia te prowadziła specjalnie

KIM CHCIAŁBYM BYĆ - KIM BĘDĘ

Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego
Kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych
w szkole zawodowej drogą do sukcesu na rynku pracy

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WSPARCIA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ WSPARCIA

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

wybrana kadra nauczycieli, która uczestniczyła w warsztatach metodycznych. Cały proces testowania był monitorowany przez zespół ekspercki, ewaluacyjny i ewaluatora zewnętrznego. Wszystkie badania potwierdziły słusność założonych celów jak i osiągnię-

cie bardzo ambitnych wskaźników. W efekcie tych prac powstała ostateczna wersja produktu, która poddana została walidacji.

Na uwagę zasługuje fakt, że taki produkt pojawił się na rynku po raz pierwszy i jest skierowany do szerokiej grupy odbiorców

i użytkowników (nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, ich uczniów, pedagogów, psychologów, doradców zawodowych, a także może służyć dużej grupie odbiorców zajmujących się edukacją tj. NGO).

Obecnie trwa trzeci etap projektu. Służy on upowszechnianiu produktu finalnego m.in. poprzez druk Innowacyjnego Programu Szkolnego Doradztwa Zawodowego i udostępnieniu go szkołom i instytucjom oświatowym, instytucjom rynku pracy, a także upowszechnieniu wśród wyższych uczelni oraz instytucji związanych z edukacją i doradztwem zawodowym. W ramach projektu są przeprowadzane warsztaty dla nauczycieli chcących korzystać z innowacyjnego rozwiązania.

Zarekomendowane zostanie włączenie do głównego nurtu polityki oświatowej państwa zwalidowanego już rozwiązania. Rekomendacja będzie sugerowała wprowadzenie do podstawy programowej kształcenia ponadgimnazjalnego nowego przedmiotu o proponowanej nazwie *Planowanie Karier*.

Produkt finalny składa się z elementów:

1) Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego - programu zajęć grupowych i konsultacji indywidualnych;

Innowacyjny Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego to 27 godzin dydaktycznych dla każdego uczącego się z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Program skonstruowany jest w ujęciu modułowym i składa się z 5 modułów:

I. Poznają siebie - (6 h) z uwzględnieniem tematyki równości szans, a ściślej równości płci (gender equality)

II. Kompetencje personalne i społeczne w kontekście rozwoju zawodowego (6 h)

III. Regionalny i ponadregionalny rynek pracy - (5h) z uwzględnieniem tematyki:

– dotyczącej stereotypów tzw. zawodów „męskich” i „kobięcych” oraz zmiany takiego dychotomicznego myślenia;

– zasad zrównoważonego rozwoju.

IV. Kwalifikacje zawodowe. Polska i Europejskie Ramy Kwalifikacji (4h)

V. Indywidualny Plan Działania (4h).

Każdy moduł uwzględnia: cele operacyjne, materiał kształcenia, zestaw ćwiczeń, zalecenia metodyczne dla nauczycieli, spis środków dydaktycznych, propozycje oceny uczących się, proponowaną liczbę godzin i polecaną literaturę. Łącznie jest to 25 godzin dydaktycznych zajęć warsztatowych. Program uwzględnia ponadto konsultacje indywidualne w wymiarze 2h na każdego uczącego się. Łączy on tradycyjne podejście do doradztwa zawodowego z nastawieniem na aspekty psychologiczne (moduł I) z kształtowaniem kompetencji personalnych i społecznych (moduł II i V), odniesieniem się do analizy potrzeb rynku pracy (moduł III), uwzględnieniem aspektów administracyjno-prawnych (głównie moduł V) oraz nowym podejściem do potwierdzania kwalifikacji zawodowych w aspekcie Standardów Kwalifikacji Zawodowych oraz

Polskiej Ramy Kwalifikacji i Europejskich Ram Kwalifikacji (moduł IV) co ukazuje nam całościowe podejście do świadomego planowania ścieżki kariery i wdrożenie do uczenia się przez całe życie. Program odpowiada również na potrzeby pracodawców.

2) Poradnik dla Nauczyciela;

Poradnik dla nauczyciela składa się z: mini wykładów, ćwiczeń, zaleceń metodycznych, środków dydaktycznych, propozycji oceniania, bogatego spisu literatury i załączników.

3) Przewodnik dla Uczącego się;

Przewodnik dla uczącego się, którego trzonem są mini wykłady i ćwiczenia. Zawiera zbiór materiałów i narzędzi dydaktycznych (kwestionariusze ankiet, ćwiczenia, karty pracy) umożliwiających również pracę indywidualną.

4) Dyski CD ROM zawierające materiały dla nauczyciela i uczącego się.

Wspierającym elementem dla nauczycieli i uczących się jest materiał na płytach, który zawiera treści ww. pakietu edukacyjnego rozszerzone o druki rozporządzeń, prezentacje PP i odnośniki do materiałów internetowych.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada omawiana innowacja to:

a) brak w strukturze systemu oświaty narzędzi interwencji służących niwelowaniu skutków niedopasowania kompetencji absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych (technikum) do oczekiwań pracodawców i potrzeb rynku pracy,

b) deficyt zajęć z zakresu psychologii, umiejętności miękkich, doradztwa edukacyjnego i zawodowego w technikach,

c) niedostosowanie programów nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych do dynamicznie zmieniających się uwarunkowań gospodarczych,

d) brak w programach nauczania elementów wpływających na wzrost kompetencji personalnych i społecznych młodzieży, pozwalających na świadome i skuteczne wejście na rynek pracy,

e) znaczna luka informacyjna związana z procesem planowania kształcenia ustawicznego, ciągłego pogłębiania wiedzy i kształtowania umiejętności.

Zastosowana innowacja w stosunku do grupy użytkowników i odbiorców przybliża rozwiązanie opisanych problemów. Prezentowany program przyczynia się do:

1. Przygotowania uczących się do podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, drogi zawodowej, jak i decyzji w ramach wykonywania danego zawodu.

2. Przygotowania uczących się do korzystania z wolności wyboru zawodu uwarunkowanej właściwym uruchomieniem potencjału wewnętrznego.

3. Kształtowania umiejętności komunikowania innym własnych intencji i przekonań, by osiągać określone cele interpersonalne.

4. Dostosowania zachowań społecznych do określonych warunków pracy i przygoto-

wanie do radzenia sobie z psychologicznymi konsekwencjami funkcjonowania w środowisku zawodowym (stres w pracy i wypalenie zawodowe).

5. Przygotowania uczących się do identyfikowania zasad zrównoważonego rozwoju.

6. Kształtowania umiejętności wykorzystania informacji i danych, wynikających z analizowania rynku pracy dla planowania własnej ścieżki kształcenia/ścieżki zawodowej.

7. Ukształtowania umiejętności rozpoznania systemu osiągnięcia i potwierdzania kwalifikacji zawodowych w Polsce (Polska Rama Kwalifikacji i Europejskie Ramy Kwalifikacji).

8. Przygotowania uczących się do korzystania z bazy standardów kwalifikacji zawodowych przy planowaniu dalszej ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej.

9. Kształtowania umiejętności diagnozowania możliwości zatrudnienia w wyniku analizy własnych umiejętności zawodowych oraz prezentowania własnych kwalifikacji.

10. Przygotowania uczących się do dostosowywania się do zmiennych lub rosnących oczekiwań pracodawcy.

Innowacyjność produktu polega głównie na opracowaniu formy wsparcia dostosowanej do potrzeb grup docelowych.

Podsumowując, produkt finalny projektu:

■ stanowi kompleksowe rozwiązanie problemów z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego;

■ dostosowany jest do potrzeb i możliwości uczących się na IV etapie edukacyjnym (technikum);

■ jest nowym rozwiązaniem na rynku edukacyjnym;

■ nie tworzy skomplikowanych rozwiązań prawno-organizacyjnych przy jego wdrożeniu.

Dodatkowe informacje i wszystkie materiały są dostępne na stronie projektu www.innowacyjny.wckp.lodz.pl, a fachowcy i eksperci są do dyspozycji zainteresowanych w biurze projektu. Serdecznie zachęcam do dalszego, wnikliwego zapoznania się z programem i wykorzystania go w swojej praktyce. Po zakończeniu projektu wsparcia udzielać będzie Ośrodek Doradztwa Zawodowego przy Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Małgorzata Bartosiak
ekspert merytoryczny

Nie będzie requiem dla łaciny w „Ósemce”!

Introductio (Wprowadzenie)

Interdyscyplinarne projekty edukacyjno-artystyczne z antykiem w tle w VIII LO w Łodzi mają wieloletnią tradycję. Zainicjowane w 2002 r., realizowane są przez uczniów klas humanistycznych objętych patronatem Katedry Filologii Klasycznej UŁ. Przedsięwzięcie o którym mowa zdobyło główną nagrodę w VI Przeglądzie Inicjatyw Edukacyjnych w kategorii innowacje/eksperymenty (dla szkół ponadgimnazjalnych). Premierowe prezentacje odbywają się na Festiwalu Kultury Antycznej w VIII LO w Łodzi, imprezie, która niemal od razu zyskała rangę prestiżowej. Nasi humaniści występują również od jedenastu lat podczas kolejnych edycji Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki w KFK UŁ, na zainicjowanych w „Ósemce” *Międzyszkolnych Spotkaniach z Antykiem*, na seminariach, konferencjach i uroczystościach w ŁCDNiKP. W ubiegłym roku podjęli współpracę z Akademickim Ośrodkiem Inicjatyw Artystycznych w Łodzi.

Facta obstant (Los się sprzeciwia)

Gdy w 2011/2012 r. hucznie świętowaliśmy rocznicę projektów na X Festiwalu Kultury Antycznej, z trudem kryliśmy obawę o przedsięwzięcie wobec zbliżającej się do szkół ponadgimnazjalnych reformy. Trudno nam było wyobrazić sobie kontynuację tej popularnej wśród młodzieży inicjatywy bez przedmiotu, który stanowił jego kanwę, czyli języka łacińskiego i kultury antycznej. Mieliśmy pewność, że organizacja pracy szkoły go nie przewiduje.

Aut inveniam viam aut faciam

(Znajdę drogę albo ją sobie utworzę)

Mamy rok 2013/2014, a pociąg z miłośnikami antyku jedzie nadal z zawrotną szybkością. Nasze autorskie programy nauczania przedmiotów uzupełniających: *Kultura antyczna z perspektywy współczesności* oraz *Podstawy języka łacińskiego dla przyrodników* są właśnie wdrażane w klasach drugich, a pierwszoklasistów przyciąga wzbudzące dużo pozytywnych emocji przedsięwzięcie znane starszym kolegom. Antyk nie tylko nie odstrasza, ale staje się intrygujący.

Wspomniane przedmioty uzupełniające pozwolą na kontynuowanie przedsięwzięcia, które ma istotny wpływ na podnoszenie jakości kształcenia humanistycznego w naszej szkole. Dzięki niemu uczniowie rozwijają lub odkrywają swoje talenty, uczestnicząc w różnorodnych zajęciach pozalekcyjnych i pracując w grupach międzyoddziałowych. Kształtują kompetencje społeczne, zwłaszcza z zakresu komunikacji interpersonalnej. Poznają kulturę i literaturę antyczną, poszukując w niej inspiracji dla naszej współczesności. Rozwijają umiejętności: korzystania z różnych źródeł informacji, selekcjonowania materiału i twórczego wykorzystania zdobytej wiedzy. Stosują technologię komputerową w procesie zdobywania informacji, podczas przygotowywania prezentacji multimedialnych, przy obróbce zdjęć, filmów, fotoreportaży. Projekty inspirują uczniów do samodzielności w działaniach twórczych oraz związanych z organizacją przedsięwzięcia.

Hic et nunc (Tu i teraz)

W tym roku szkolnym w „Ósemce” ma głos Temida. Projekt *Arcana Themidis. Kryminalne zagadki antyku* już ruszył, dając kolejną szansę młodym ludziom, którzy z pasją godną pozazdroszczenia staną się: aktorami, wokalistami, muzykami, tancerzami, scenarzystami, reżyserami teatralnymi i filmowymi, operatorami, fotografami, plastykami, grafikami komputerowymi, twórcami prezentacji multimedialnych, specjalistami od PR i reklamy, organizatorami międzyszkolnych konkursów o zasięgu wojewódzkim, nauczycielami historii dla swoich kolegów, redaktorami... Może podejmą jeszcze inne działania, bo są pełni pomysłów, a żadna ich propozycja nie zostanie przez organizatorów zlekceważona. Już rodzą się kolejne przyjaźnie w powstających międzyoddziałowych zespołach zadaniowych, pojawiają się pierwsze problemy, które na pewno okażą się przejściowe. Po wakacjach odzywają się związani emocjonalnie z projektami absolwenci i proponują współpracę. Nikt nie patrzy na zegarek, nikt nie liczy godzin – od lat wiadomo, że projekt wymaga od uczestników poświęcenia czasu prywatnego i że będzie to czas interesująco spędzony.

Ludicra dum simulant spectacula, seria tractant (Udając rzeczy wesołe, roztrząsamy sprawy poważne)

Ubiegłorocznemu przedsięwzięciu *Homo ludens. Świat rozrywek antyku z perspektywy współczesności* patronowała zacytowana wyżej sentencja. Wykorzystując teksty mistrzów starożytnych (Arystofanesa, Owidiusza, Marcjalisa, Seneki, Pliniusza Starszego, Anakreonta, Juwenalisa, Cycerona, Horacego, Anakreonta) i nowożytnych (Witkacego), rozprawialiśmy m.in. o: teatrze, obyczajach biesiadnych, makijażu, strojach, zalotach, sporcie, walkach gladiatorów, wyścigach rydwanów, łaźniach, domach publicznych... Dominował ton prześmiewczy, satyryczny, momentami groteskowy, ale nie brakowało głębokiej refleksji utrzymanej

w nastroju pełnej powagi. Nie dało się przecież, przywołując biesiady, ominąć problemów pijactwa, czy obżarstwa. W kontekście wielkich imprez nie można było nie podjąć kwestii okrucieństwa wobec ludzi i zwierząt. Tematy związane z modą i makijażem prowokowały do smutnych rozważań o fatalnym guście. Hedonistycznym uniesieniom towarzyszyły rozmyślenia o sensie życia oraz systemach wartości gwarantujących osiągnięcie pełnego szczęścia. Znakomitym komentarzem do rozrywek zainicjowanych w starożytności okazały się teksty kultury z różnych epok: dzieła malarskie, rzeźby, a nawet współczesne angielskie piosenki. Jak zwykle zatarliśmy granice między starożytnością a rzeczywistością XXI w. Teksty sprzed wielu lat, odpowiednio podane, wydają się nie tylko aktualne, ale i bardzo atrakcyjne zarówno pod względem treści, jak i formy.

Amant alterna Camenae (Muzy lubią różnaitość)

O rozmachu naszego przedsięwzięcia *homo ludens...* może świadczyć bogaty i różnorodny dorobek: półtoragodzinne widowisko teatralne z pokazami tanecznymi oraz wokalnemu muzycznym, wzbogacone autorskimi filmami i prezentacjami multimedialnymi; zorganizowanie dwóch międzyszkolnych konkursów o zasięgu wojewódzkim (literackiego w języku angielskim i na prezentację multimedialną); przygotowanie i ekspozycja fotografii autorskich, kolaży, fotoreportaży, książek stylizowanych na zwoje antyczne, afiszy, harmonogramów, zaproszeń; dwie lekcje historii prowadzone przez uczniów dla uczniów; własna strona internetowa, sympozjon z uczniowskimi artystycznymi wypiekami (z motywem *homo ludens*). Przedsięwzięcie zaangażowało ponad 100 uczniów i kilkoro nauczycieli różnych specjalności.

Gratiora sunt, quae pluris emuntur (Milsze jest to, co więcej kosztuje)

Ogrom pomysłów trudnych do okiełznania. Mnóstwo sporów, które muszą być rozstrzygnięte. Problemy z pozorami nie do rozwiązania. Nieustanna walka z czasem. Brak funduszy, czyli konieczność stworzenia czegoś z niczego. Tony dokumentacji. Wymogi: wszechstronności, samowystarczalności, kreatywności i odporności. Pełna dyspozycyjność. Złośliwość rzeczy martwych.

I po co to wszystko? Animi causa (Dla przyjemności).

Izabela Stasiak
Alicja Petrykiewicz

MATEMATYCZNE WĘDRÓWKI PO ŁODZI

Hasłem XI edycji Konkursu Matematycznego Wędrówki Po Łodzi były *Wielokąty, koła i okręgi w architekturze Łodzi*. Na uroczystym podsumowaniu gościliśmy pana dr **Jana Kamińskiego**, Łódzkiego Kuratora Oświaty, a także panią **Małgorzatę Dudkiewicz-Świerzyńską**, wicedyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.

Organizatorami konkursu są Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 8. Koordynatorem konkursu jest **Danuta Węgrowa**, doradca metodyczny matematyki i nauczyciel ZSO Nr 8 w Łodzi.

Konkurs skierowany jest dla uczniów klas drugich gimnazjów w Łodzi, a jego cele to przybliżenie młodzieży problemów związanych z regionem łódzkim, zainspirowanie uczniów do zdobycia i poszerzenia wiedzy o swoim mieście – Łodzi. Co ważne – konkurs umożliwia uczniom zaprezentowanie rozmaitych umiejętności. Najważniejsze z nich to umiejętność podejmowania i wykonywania zadań we współpracy z innymi, opisywania w języku matematycznym otaczającej rzeczywistości, formułowanie wniosków, ukazywania związków między matematyką a innymi dziedzinami wiedzy.

Konkurs składa się z dwóch etapów.

Etap I (szkolny) trwa 90 minut i ma formę pisemną. Uczniowie rozwiązują test złożony z zadań otwartych tematycznie związanych z Łodzią. Wzięło udział ponad 1000 uczniów z 48 gimnazjów. Do drugiego etapu zakwalifikowało się 147 uczniów.

Etap II (ogólnołodzki) składa się z części pisemnej trwającej 90 minut (jest to test matematyczny składający się z zadań otwartych związanych tematycznie z Łodzią) oraz z części praktycznej – uczestnicy przygotowują prace projektowe w formie

Albumu, prezentacje multimedialne oraz

plakaty przedstawiające mozaiki matematyczne. W tym roku tematem przewodnim prac były wielokąty, koła i okręgi w architekturze Łodzi.

Przygotowane przez uczestników konkursu albumy zawierały następujące elementy:

- opis trzech wybranych obiektów (w tym: rys historyczny; archiwalne zdjęcia lub ryciny; zdjęcia aktualne);
- położenie obiektów na mapie miasta;
- uzasadnienie wyboru każdego z obiektów w języku polskim i w języku obcym nowożytnym;
- 3 zadania matematyczne zgodne z tematyką pracy (zadanie z treścią, krzyżówka, quiz złożony z co najmniej 10 pytań)
- bibliografię.

W albumie należało pokazać piękno obiektów architektonicznych w których występowały wielokąty, koła i okręgi. Przy omawianiu obiektów należało uwzględnić ich wygląd w zależności od stylu architektonicznego. Albumy musiały być oczywiście wykonane estetycznie i odpowiednio oprawione. Plakat przedstawiać miały projekt mozaiki na kartonie formatu A-2. Wszystkie prezentacje multimedialne, albumy i plakaty były oceniane przez komisję konkursową, która brała pod uwagę sposób prezentacji, wkład pracy, pomysłowość, zgodność z tematem pracy projektowej i estetykę wykonania.

Prezentacje multimedialne były wykonywane w programie Power Point; Windows Movie Maker, Open Office Impress). Trzy najlepsze szkoły otrzymały puchary i są to:

I Miejsce Publiczne Gimnazjum nr 18 w Łodzi - Dyrektor Iłona Bulska;

II Miejsce Publiczne Gimnazjum nr 17 w Łodzi - Dyrektor Monika Gorzkiewicz-Owczarż;

III Miejsce Publiczne Gimnazjum nr 1 w Ozorkowie - Dyrektor Ewa Skrupska.

Laureatami XI Edycji Konkursu drużynowo: test matematyczny, projekt - album, prezentacja multimedialna zostali:

1. Gimnazjum nr 15 w Łodzi
Paula Matusiak (opiekun Teresa Wójcicka)

Kurator Jan Kamiński wręcza nagrody laureatom

2. Gimnazjum nr 16 w Łodzi
Maciej Baśniak (opiekun Halina Kasprzak)

3. Gimnazjum nr 17 w Łodzi
Karolina Dębowska, Justyna Rogowska (opiekun Barbara Oziemska)

4. Gimnazjum nr 37 w Łodzi
Piotr Nowak, Aleksandra Radzimierska (opiekun Edyta Potemska)

5. Gimnazjum nr 1 w Ozorkowie
Mateusz Talara, Dominika Król (opiekun Urszula Kubacka)

6. Gimnazjum nr 18 w Łodzi
Piotr Wenda, Joanna Wenda (opiekun Dorota Klimczak)

Krzysztof Stasiak, Grzegorz Picz (opiekun Dorota Klimczak)

Przemysław Edyk, Cezary Skubalski (opiekun Dorota Klimczak)

Izabela Wiatrowska, Anna Preczyńska (opiekun Małgorzata Maćczak).

Organizatorzy pragną serdecznie podziękować zespołowi zadaniowemu ds. konkursu w składzie: Aneta Rogalska wicedyrektor XVIII LO w Łodzi, Róża Nowacka-Jaroszewska nauczycielka Gimnazjum nr 37 w Łodzi, Beata Gralewska nauczycielka ZSO Nr 8 w Łodzi, Beata Witczak nauczycielka gimnazjum nr 2 w Łodzi, Dominik Kwiatkowski nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 199 w Łodzi, Anna Topa Gimnazjum nr 18 w Łodzi.

Konkurs od początku swego istnienia cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli. Warto dodać, że od 11 lat, a więc od początku istnienia tematyka konkursu się nie powtarza.

Danuta Węgrowa

Dobre praktyki w łódzkich szkołach dla uczniów z niepełnosprawnościami

Dzisiejsze uregulowania prawne nakładają na państwo poprzez system edukacji wobec osób z niepełnosprawnościami wiele obowiązków. Są to między innymi:

- objęcie wczesnym wspomaganie rozwoju dzieci od 0 do 6 roku życia oraz ich rodziców (opiekunów);
- dostosowanie warunków i organizacji zajęć w różnych warunkach (także domowych) oraz organizacja wsparcia i pomocy dla rodziny dziecka;
- organizacja kształcenia we wszystkich typach szkół, zgodnie z możliwościami i predyspozycjami dziecka;
- dostosowanie oceniania warunków i form przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych do możliwości i indywidualnych potrzeb ucznia.

Łódź, jako jedno z niewielu miast w sposób kompleksowy zabezpiecza potrzeby dzieci i ich rodzin w zakresie wspomaganie rozwoju, różnorodnych form edukacji od urodzenia po uzyskanie dojrzałości (na miarę możliwości) społeczno – zawodowej.

Ważnym ogniwem tego systemu są specjalistyczne szkoły i ośrodki dla uczniów z niepełnosprawnościami.

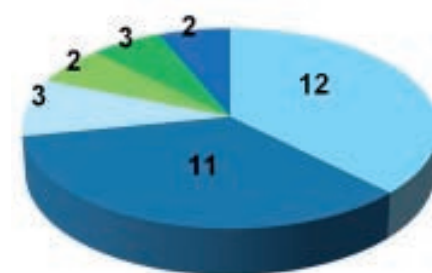
Zgodnie z danymi Wydziału Edukacji w roku szkolnym 2012/2013 w Łodzi objęto wsparciem terapeutyczno - rehabilitacyjnym 256 dzieci w wieku do 7 roku życia.

Od marca do końca czerwca w r. szkolnym 2012/2013 specjaliści z Zespołów Wczesnego Wspomagania Rozwoju realizują projekt „Soboty ze Specjalistami?”. W ramach programu „Postaw na rodzinę” zorganizowano szkolenia i warsztaty dla rodziców z udziałem lekarzy psychiatrów, neurologów i rehabilitantów.

Pełną, kompleksową edukację i wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami w naszym mieście zapewniają:

- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla uczniów w niepełnosprawnością intelektualną oraz niepełnosprawnością słuchu;
- dwa ośrodki dla uczniów niesłyszących i słabo słyszących;
- ośrodek dla niewidomych i słabo widzących;
- 6 zespołów szkół specjalnych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, niepełnosprawnością ruchową, niepełnosprawnościami sprzężonymi;
- 2 zespoły dla uczniów przewlekłe chorych;
- Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych;
- Szkoła Podstawowa Specjalna

W tym systemie działa: 12 szkół podstawowych, 11 gimnazjów, 2 szkoły zasadnicze, 3 szkoły przysposabiające do pracy, 3 technika specjalne, 2 licea ogólnokształcące specjalne, 2 szkoły policealne specjalne.

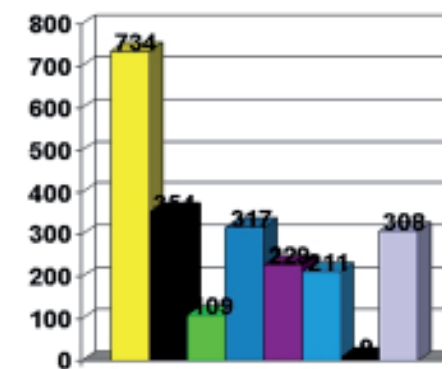
- Szkoły podstawowe
- Gimnazja
- Szkoły przysposabiające do pracy
- Zasadnicze szkoły zawodowe
- Technika specjalne
- Szkoły policealne

Uczniowie z niepełnosprawnościami uczęszczają także do szkół ogólnodostępnych, korzystając ze wsparcia w ramach 2 godzin zajęć rewalidacyjnych tygodniowo, pomocy psychologiczno – pedagogicznej, także specjalistów z placówek kształcenia specjalnego, posiadających nie tylko kadre właściwą dla danej niepełnosprawności, ale także doświadczenie i tradycje w optymalnym organizowaniu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Placówki specjalne, od wielu lat są szkołami wzorcowymi, świetnie wyposażonymi w specjalistyczne środki dydaktyczne i sprzęt właściwy dla określonej niepełnosprawności, oraz kompetentną kadre pedagogiczną. Spełniają oczekiwania uczniów i ich rodzin, wspomagają działania szkół ogólnodostępnych w pracy z uczniami z niepełnosprawnością. Wtapiają się w politykę miasta mającą na celu zapewnienie dziecku i rodzinie szerszego dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju, upowszechnianie form pomocy w naturalnym środowisku dziecka i rodziny, wykorzystanie potencjału szkół i placówek kształcenia specjalnego, zwiększenie roli partnerów społecznych oraz rodziców w edukacji niepełnosprawnych uczniów. Istotnymi celami są także przygotowanie nauczycieli do pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dostosowanie oferty kształcenia zawo-

dowego do potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia.

Liczbę uczniów w łódzkich szkołach dla uczniów z niepełnosprawnościami pokazuje poniższy wykres (dane Wydziału Edukacji UMŁ).

- Upośledzenie lekkie
- Upośledzenie umiarkowane i znaczne
- Upośledzenie głębokie
- Sprzężenia
- Niesłyszący i słabosłyszący
- Niewidzący i słabowidzący
- Autyzm
- Choroby przewlekłe

W oparciu o badania i analizy efektów edukacji uczniów z niepełnosprawnościami prowadzone przez naukowców WSP w Łodzi i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu można stwierdzić, że mimo niekorzystnej atmosfery wokół szkół specjalnych, nadal są one najskuteczniejszą, najbardziej efektywną formą kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, realizując przy tym nadrzędny cel edukacji: właściwą integrację społeczno-zawodową tej grupy uczniów.

Jolanta Wojciechowska

OD REDAKCJI

O szkołach dla uczniów niepełnosprawnych mówi się niewiele lub zgoła wcale. Pora to zmienić. W niniejszym numerze naszego czasopisma zamieszczamy opis dobrych praktyk we wszystkich łódzkich szkołach dla uczniów z niepełnosprawnościami. A że dzieje się tu wiele dobrego - wynika z zamieszczonych dalej artykułów.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 im. Janusza Korczaka, Łódź, ul. Siedlecka 7/21

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 im. Janusza Korczaka w Łodzi jest placówką oświatową z prawie 50-letnim dorobkiem pedagogicznym i dydaktycznym w pracy z młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Do szkoły uczęszcza młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim oraz młodzież niesłysząca i słabo słysząca.

Uczniowie słyszący i niesłyszący mogą kształcić się na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej w zawodach kucharz, stolarz, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, ogrodnik oraz krawiec. Uczniowie niesłyszący pobierają również naukę w zawodach technik żywienia i organizacji usług, technik informatyk w technikum oraz szkole policealnej. Ponadto ośrodek w swej ofercie edukacyjnej dla młodzieży niesłyszącej posiada możliwość nauki w Liceum Ogólnokształcącym.

Szkola zapewnia pomoc terapeutyczną, psychologiczną, udział w zajęciach rewalidacyjnych, w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, w terapii logopedycznych.

Placówka współpracuje z instytucjami wspierającymi osoby niepełnosprawne: PZG, Duszpasterstwem Niesłyszących, Caritas Diecezji Łódzkiej, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, Fundacją „Parasol”, Fundacją „Platan”, które wspierają inicjatywy podejmowane na rzecz społeczności lokalnych, integrując młodzież niepełnosprawną z pełnosprawną. Absolwentom start w dorosłe życie ułatwia Stowarzyszenie Pomocy Mieszkaniowej dla Sierot w Poznaniu, co roku uczniowie otrzymują pomoc rzeczową.

Ośrodek posiada pracownie warsztatowe bogato wyposażone w środki dydaktyczne oraz sprzęt multimedialny. Pozwala to na gruntowne przygotowanie młodzieży do zawodu. Są to pracownie: stolarska, monterska, ogrodnicza, krawiecka, barmańska - kelnerska, dwie pracownie gastronomiczne, trzy informatyczne. Uczniowie mają możliwość zdobywania praktycznych umiejętności podczas zajęć prowadzonych u potencjalnych pracodawców a pod okiem fachowców - nauczycieli zawodu, uzyskują dodatkowe kwalifikacje z dziedziny kosmetyki, florystyki, fryzjerstwa oraz w zawodach monter urządzeń

sanitarnych, kelner i barman. Często zdobyte umiejętności są potwierdzane certyfikatem.

Placówka jest Ośrodkiem Egzaminacyjnym dla potrzeb egzaminów potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

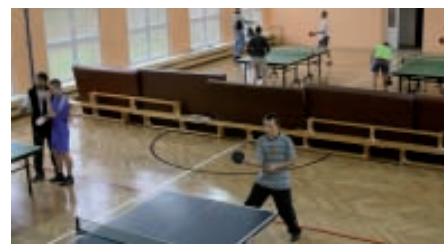
Ponadto uczniowie by móc łatwiej odnaleźć się na rynku pracy, uczestniczą w projektach finansowanych z Unii Europejskiej: *Równi na starcie, Wybieram dobre życie, Umieć bo ćwiczę, ćwiczę bo chcę, Pogotowie naukowe, Twoja wiedza – twój sukces, Cztery kroki – wsparcie osób niesłyszących na rynku pracy, Też potrafię – równe szanse dla niepełnosprawnej młodzieży, Edukacja Niesłyszących, Z przyszłością w przyszłość*. Ośrodek uczestniczy także w projektach *Szkola promująca zdrowie oraz Szkoła bez przemocy, Szkoły na widelcu – Szkolne smaki - Szkoła Dobrego Żywienia*. Udział w tych programach edukacyjnych wskazuje właściwą ścieżkę kariery zawodowej, ułatwia wychowankom wejście na rynek pracy i zdobycie odpowiedniego dla ich zdolności i predyspozycji zatrudnienia. Młodzież może rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności w prężnie działających kółkach pozalekcyjnych, jest to swego rodzaju terapia. Ważną rolę w życiu szkoły odgrywa kółko teatralno-kabaretowe, w którym uczniowie mogą sprawdzić swoje talenty aktorskie.

W ośrodku nauczyciele i wychowawcy inspirować uczniów do twórczych oraz wszechstronnych działań integrujących z uczniami pełnosprawnymi. Aktorzy kółka teatralno-kabaretowego dostarczają nam ogromnych wrażeń występując również z uczniami IX LO w Łodzi. W ofercie zajęć pozalekcyjnych można znaleźć też kółko fotograficzne. Uczniowie doskonale tu swój warsztat fotograficzny i zdobywają nagrody w konkursach, rywalizując z młodzieżą pełnosprawną.

Uczniowie SOSW Nr1 w Łodzi odnoszą liczne sukcesy w różnych dziedzinach. **Zajmują czołowe miejsca w olimpiadach i konkursach, zawodach sportowych na szczeblu wojewódzkim, jak również ogólnopolskim.** Młodzież szczególnie uzdolniona plastycznie chętnie bierze udział w kółkach plastycznych oraz zajęciach grafiki komputerowej.

W szkole organizowane są cykliczne przedsięwzięcia integrujące placówki oświatowe: **Wojewódzki Międzyszkolny Konkurs Gastronomiczny Przygoda w kuchni** skierowany

do uczniów szkół zawodowych w zawodzie kucharz, **Tydzień Korczakowski, Piknik Integracyjny, Spartakiada Integracyjna Dzieci i Młodzieży Dogonić Marzenia**, i wiele innych.

Uczniowie nie tylko chętnie biorą udział w życiu szkolnym, lecz również angażują się w wydarzenia związane z życiem w internacie. Internat to ich drugi dom. Młodzież może zawsze liczyć na wychowawców, którzy zapewniają bezpieczeństwo oraz stwarzają ciepłą i życzliwą atmosferę sprzyjającą nauce oraz ogólnemu rozwojowi wszystkich podopiecznych. Placówka współpracuje z Europejskim Studium Kosmetyczno-Fryzjerskim, młodzież uczy się dbać o swój wygląd na bezpłatnych zajęciach, prowadzonych w profesjonalnym salonie działającym na terenie ośrodka.

Ośrodek charakteryzuje bogata oferta zajęć rekreacyjnych, prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę posiadającą kierunkowe specjalizacje. Ogromnym zainteresowaniem cieszą się zajęcia taneczne odbywające się w sali fitness, zajęcia w siłowni szkolnej oraz wszelkiego rodzaju pozaszkolne zajęcia sportowe. Ciekawą formą spędzania wolnego czasu jest udział w organizowanych przez nauczycieli –pasjonatów grach miejskich.

Przedsięwzięcie „Ocal Korczaka” uświadomiło uczniom podczas zwiedzania Getta Łódzkiego, w jakich warunkach przebywał Janusz Korczak z dziećmi. Gra „**Manewry internackie**” jest połączeniem wiedzy historycznej z zadaniami wojskowych manewrów. Wielkim zainteresowaniem cieszą się inscenizacje historyczne w ramach - „**Imprez patriotycznych - Polska niepodległa**”. Rekonstrukcje historyczne mają na celu popularyzowanie historii Polski, uczenia młodzieży poszanowania i miłości Ojczyzny. Wychowawcy internatu organizują liczne imprezy tematyczne m.in. „Dźwięk”, „Telefony”, „Dzień hiszpański” czy „Szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy”.

Nie należy zapominać o patronie ośrodka, Januszu Korczaku, który był ponad wszelkimi podziałami, pracował z dziećmi i poświęcił im całe swoje życie. Tak jak patron ośrodka – Stary Doktor – nauczyciele SOSW Nr 1 starają się wychować młode pokolenia, opierając się na wzajemnym szacunku i tolerancji. **Wszystkim przedsięwzięciom przyświeca piękna myśl Janusza Korczaka „Powiedz dziecku, że jest dobre, że umie, że potrafi”.**

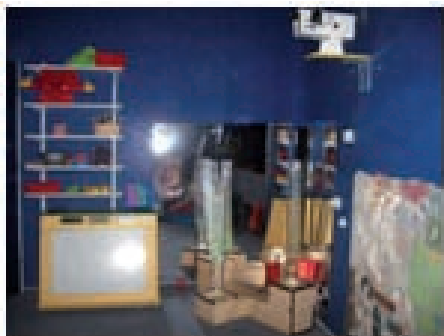
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 3 im. dr Henryka Jordana *Jordanówka* Łódź, Ul. Tkacka 34/36

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 3 im. dr Henryka Jordana „Jordanówka” to placówka kształcąca uczniów z niepełnosprawnością intelektualną umiarkowaną, znaczną i głęboką, oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Oferta Ośrodka jest skierowana do dzieci i młodzieży w wieku 7 - 24 lata (25 lat dla wychowanków z głębokim upośledzeniem umysłowym). W skład placówki wchodzi: **Szkoła Podstawowa nr 177, Gimnazjum Publiczne nr 65, oraz Szkoła Przysposabiająca do Pracy nr 3.** Ośrodek posiada **internat**, oraz prężnie działające **Warsztaty Terapii Zajęciowej.**

Proces edukacyjny w Ośrodku koncentruje się na szerokim usprawnianiu i stymulowaniu rozwoju uczniów, przygotowując ich w miarę indywidualnych predyspozycji i możliwości do funkcjonowania w społeczeństwie. Ośrodek zapewnia bezpieczne i pozbawione barier architektonicznych warunki edukacji i wypoczynku. Posiada różnorodne pracownie specjalistyczne wyposażone przy pomocy PEFRON i EFS. Nowatorską formą wspierania i urozmaicenia zajęć dydaktyczno-terapeutycznych jest **Sala Doświadczenia Świata.** Posiadamy **pracownię** inspirowaną metodą pracy **M. Montessorii.** Bogato wyposażone **pracownie rehabilitacji ruchowej, terapii integracji sensorycznej i logopedii.**

Ośrodek posiada ogromny teren rekreacyjny sprzyjający nie tylko nauce ale i wypoczynkowi, z placem zabaw inspirowanym idea Ogródków Jordanowskich.

Zajęcia prowadzą wysoko wykwalifikowani i doświadczeni pedagodzy, zawsze pomocni i przyjaźni, w małych zespołach klasowych 4 – 8 osobowych. Ośrodek proponuje bogatą ofertę specjalistycznych, zajęć rewalidacji indywidualnej, oraz liczne koła zainteresowań. Działa między innymi **zespół muzyczny – taneczny *Violinki***, oraz **Teatr Młodego Aktora**, które to odnoszą znaczące sukcesy na festiwalach i przeglądach o randze wojewódzkiej. Teatr Młodego Aktora niejednokrotnie brał udział w międzynarodowym festiwalu twórczości artystycznej **Biennale**, oraz w projekcie kulturalno-oświatowym **Dotknij Teatru.**

W ośrodku działają również **szkolne kolo Caritas** i **drużyna Nieprzetartego Szlaku ZHP.** Uczniowie redagują własną gazetkę „**Pogwarek**”. SOSW nr 3 „**Jordanówka**” również sportem stoi. Działa **Uczniowski Klub Sportowy Tkacka**, a w nim wybijająca się **Sekcja Piłki Nożnej**, która nie ma sobie równych w całej Łodzi. Dla osób, nie mogących uczestniczyć w treningach i zawodach sportowych z powodu współistniejących z niepełnosprawnością intelektualną niepełnosprawności fizycznych działa **Motoryczny Trening Aktywności Ruchowej**, konkurencje są zgodne z kolejnymi fazami rozwoju psychoruchowego dziecka. MATP jest oficjalnie uznanym programem treningu sportowego Olimpiad Specjalnych, na-

wiązuje do oficjalnych dyscyplin sportowych Olimpiad Specjalnych. Od wielu lat organizowane są przez kadre placówki liczne imprezy, konkursy, przeglądy prezentujące aktywność niepełnosprawnych uczniów z Łodzi i okolic. Najważniejsze z nich to **Wojewódzki Konkurs Ekologiczny, Konkurs Wielkanocny, zawody sportowe „Jordanjada”, zawody MATP, Przegląd Teatralny „Jordaniana”, Przegląd Piosenki Turystycznej i Harcerskiej.**

Placówka wychodzi na przeciw potrzebom wychowanków oraz ich rodziców, dlatego cyklicznie odbywają się imprezy sportowo-rekreacyjne takie jak **Piknik Rodzinny** połączony z **Dniem Sąsiada, Święto Ośrodka, czy Soboty w Jordanówce.** W wakacje organizowane są kolonie i turnusy rehabilitacyjne.

„**Jordanówka**” to nowoczesna szkoła bez barier, otwarta nie tylko na potrzeby uczniów, ale również ich rodzin, tętniąca życiem i pasją.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4 (dla Dzieci niesłyszących i słabosłyszących) Łódź ul. Krzywickiego 20

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4 (dla Dzieci Niesłyszących i Słabosłyszących) w Łodzi, przy ul. Krzywickiego 20 jest najstarszą szkołą specjalną w Łodzi - istnieje od 1915 r.,

W placówce uczą się dzieci i młodzież z wadami słuchu różnego stopnia i rodzaju, również z niepełno sprawnościami sprzężonym, i wadą słuchu oraz dzieci młodzież z niepełno sprawnością ruchową w tym z afazją.

W strukturze ośrodka znajdują się:

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka obejmujący opieką dzieci od urodzenia do 7 roku życia oraz ich rodziny,

Oddziały Przedszkolne (przedszkole oraz roczne przygotowanie przedszkolne), **Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Internat.**

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju jest dumą Ośrodka, naszymi podopiecznymi są dzieci z wadą słuchu o różnej genezie i stopniu oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, którym towarzyszy wada słuchu. Każde dziecko prowadzone jest według indywidualnego programu terapii rozwijania komunikacji językowej. Program uwzględnia również ćwiczenia ogólnorozwojowe: stymulujące rozwój

psychomotoryczny, rozwijające percepcję, syntezę i analizę wzrokową oraz ćwiczenia myślenia i pamięci. Na maluchy i ich rodziców czeka bardzo dobrze przygotowana kadra: logopedzi, surdopedagodzy, fizjoterapeuta, psycholog.

W **grupach przedszkolnych** przebywają dzieci od 3 roku życia. Wspólnie z maluchami z wczesnego wspomagania zajmują osobny budynek o powierzchni 136 m² znajdujący się na terenie Ośrodka. W **szkole podstawowej i gimnazjum** uczą się niesłyszący i słabo słyszący w wieku od 6 do 21 lat.

Wszyscy nauczyciele przygotowani są do pracy z dziećmi z niedosłuchem, w tym specjaliści od rewalidacji i terapii pedagogicznej.

Uczniowie objęci są bezpłatną terapią logopedyczną, wychowaniem słuchowym, terapią EEG-biofeedback, zajęciami dydaktyczno-wyrównawczymi, korekcyjnymi oraz logorytmicznymi, a nauka odbywa się w małych, 6-8 osobowych grupach.

Uczniowie korzystają także z pracowni przedmiotowych wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz sprzęt multimedialny i audiowizualny. Szkoła uczy wychowanków komunikować się zarówno z ludźmi słyszącymi jak i niesłyszącymi.

Internat zajmuje w budynku drugie piętro i ma do swojej dyspozycji na tej kondygnacji

11 sal. Pełnią one funkcje pomieszczeń sypialnych i przestrzeni codziennego życia dla siedmiu grup wychowanków, które liczą od 6 do 8 osób. Internat ma dyspozycji świetnie wyposażony pokój cichej nauki, kuchnię z nowoczesnym sprzętem AGD oraz dużą świetlicę, która jest miejscem życia towarzyskiego wszystkich wychowanków.

Ośrodek współpracuje m.in. ze środowiskiem lokalnym: Polskim Związkiem Głuchych, Archidiecezjalnym Duszpasterstwem Niesłyszących, Radą Osiedla Łódź Śródmieście-

Wschód, Stowarzyszeniem Plastyków Amatorów w Łodzi, Polskim Związkiem Logopedów (przeprowadzanie Ogólnopolskich Akcji Dni Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych), Oddziałem Profilaktyki Pożarowej UML.

Ośrodek jest organizatorem corocznej edycji Integracyjnego Przelajowego Biegu Sztafetowego Młodzieży Szkół Specjalnych i Ośrodków Szkolno-Wychowawczych z woj. łódzkiego (od 2002 r.).

Niesłyszący i słabo słyszący uczniowie osiągają znaczące sukcesy w ogólnopolskich zawodach i konkursach przedmiotowych: ogólnopolskich zawodach matematycznych, ogólnopolskich konkursach znajomości języka polskiego, olimpiadzie historycznej, olimpiadzie geograficznej, konkursie wiedzy o Unii Europejskiej, wojewódzkiej olimpiadzie sportowej szkół specjalnych. Mogą pochwalić się bardzo dobrymi wynikami w ogólnopolskich konkursach znajomości języka angielskiego.

Prężnie działają pantomima i koło teatralne, które z sukcesami biorą udział w wielu konkursach i przeglądach teatralnych.

Uczniowie rozwijają swoje zainteresowania i pasje w nieodpłatnych zajęciach pozalekcyjnych, w kołach: matematycznym, historycznym, geograficznym, plastycznym, geograficznym, sportowym, WOS, komputerowym, języka obcego.

Pracownicy czerpią siłę z prawie 100 – letniej historii szkoły i starają się kontynuować tradycje pierwszych entuzjastów szkolnictwa specjalnego.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 6 Łódzka Szkoła dla Niewidomych i Słabo Widzących „Na Dziewanny”

SOSW nr 6 to szkoła dla słabo widzących i niewidomych z 80-letnią tradycją.

Zgodnie z mottem, które brzmi: „Dzisiaj należy wiedzieć, co trzeba poznać jutro, by radzić sobie pojutrze”, zapewnia wychowankom wszechstronny rozwój, aby mogli osiągnąć maksymalną samodzielność w dorosłym życiu. Zapewnia kształcenie i rehabilitację na wszystkich etapach edukacyjnych, od Zespołu Wczesnego Wspomagania Rozwoju poprzez przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum, technikum, liceum i szkołę policealną (również dla młodzieży z niepełnosprawnością ruchową).

Ośrodek uczestniczy w projekcie *Soboty ze Specjalistami*, prowadzi również Punkt Konsultacyjny dla dzieci, rodziców, nauczycieli pracujących z uczniami z dysfunkcją wzroku. Wychowankowie, a także uczniowie słabo widzący ze szkół ogólnodostępnych mogą korzystać z bezpłatnej opieki okulistycznej. W bieżącym roku Ośrodek powrócił do systematycznych szkoleń dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli organizując I Ogólnopolską Konferencję *TYFLOEDUKACJA – diagnoza i funkcjonowanie uczniów słabo widzących i niewidomych*.

Wbrew obiegowym opiniom o segregacyjnym charakterze placówek specjalnych, SOSW podejmuje wiele działań, których celem jest integracja społeczna naszych wychowanków ze środowiskiem pełnosprawnych rówieśników.

Od czterech lat Ośrodek jest organizatorem Wojewódzkiego Festiwalu Kolęd i Pastoralek, który w tym roku po raz pierwszy swoim zasięgiem objął całe województwo, a współorganizatorem został WODN i UML w Łodzi. Koncert Galowy IV Festiwalu odbył się w Teatrze Muzycznym w Łodzi. Patronat nad imprezą objęli: Narodowe Centrum Kultury, Wojewoda Łódzki, Prezydent Miasta Łodzi. Festiwal stawia sobie za cel integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym, podnoszenie poziomu aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, rozwijanie kontaktów społecznych i interpersonalnych.

W Ośrodku bardzo aktywnie działa zespół artystyczny. Każdego roku realizowane są projekty poświęcone twórczości wybitnych poetów. Ich zwieńczeniem są spektakle poetycko-muzyczne, które uczniowie prezentują

łódzianom. W 2011 r. w ramach realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej projektu *Miłosz od Nowa* powstał spektakl „Wędrowałem, czyli rzecz o Czesławie Miłoszu”. Spotkał się on z bardzo ciepłym przyjęciem, więc 16 grudnia 2011 r. został zaprezentowany w Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych dla zaproszonych gości, między innymi przedstawicieli Narodowego Centrum Kultury, Polskiego Związku Niewidomych, Wydziału Edukacji, a także uczniów łódzkich szkół specjalnych i ogólnodostępnych. Spektakl zdobył też pierwszą nagrodę w konkursie „Szlifiernia Talentów”, organizowanym przez Fundację Szansa dla Niewidomych i był prezentowany podczas konferencji REHA FOR THE BLIND IN POLAND w Warszawie.

Uczniowie przygotowali też wiele przedstawień poetycko-muzycznych: „Jeśli zaprosicie poetę do domu” - z okazji jubileuszu NZOZ „Intermedicus”, „Jutro możemy być szczęśliwi” - na 75-lecie Ośrodka, „Jestem jaka jestem” - poświęcone twórczości Wisławy Szymborskiej.

Nauczyciele SOSW nr 6 w każdym uczniu potrafią dostrzec jego mocne strony, które są rozwijane na zajęciach pozalekcyjnych, m.in.: w Ognisku Muzycznym (innowacja pedagogiczna), na zajęciach z plastykoterapii, w Kole Naukowym „Collapsus” (pod patronatem Politechniki Łódzkiej), w kołach przedmiotowych, teatralnych, w Klubie Europejskim, Ekoklubie „Dziewanna”, a także podczas wycieczek i wyjazdów, w tym wakacyjnych, w kraju i za granicą (posiadamy własny autokar).

Uczniowie z powodzeniem biorą udział w licznych ogólnodostępnych konkursach artystycznych zdobywając nagrody i wyróżnienia. Wymieńmy tu I miejsce w wojewódzkim konkursie plastycznym „Moja Innowacja – pokaż, co ci siedzi w głowie”, I miejsce w ogólnopolskim konkursie czytelniczym „Znam starego Doktora jak nikt, I miejsce w Konkursie Poezji Rosyjskiej.

Działania ośrodka są wspierane przez liczne instytucje i organizacje, przede wszystkim przez Stowarzyszenie na Rzecz Rehabilitacji Osób Niewidomych i Słabo Widzących SPOJRZENIE, które wspomaga rozmaite przedsię-

wzięcia, między innymi Dzień Białej Łaski - imprezę kulturalną dla dzieci i młodzieży, której głównym celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez integrację dzieci oraz młodzieży środowiskiem dysfunkcyjnymi ze środowiskiem osób pełnosprawnych. Do udziału w projekcie zapraszani są uczniowie ogólnodostępnych szkół podstawowych.

We współpracy ze Stowarzyszeniem realizowany jest również projekt „Start 2”. Są to indywidualne zajęcia usamodzielniające z zakresu: nauki pisma brajla, orientacji przestrzennej, rehabilitacji wzroku, wsparcia psychologicznego, terapii pedagogicznej, elementów gospodarstwa domowego, czynności dnia codziennego oraz zajęcia z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania i sprzętu komputerowego dostosowanego do potrzeb osób słabo widzących i niewidomych.

Od dwóch lat w ośrodku realizowany jest projekt „Zawodowo PLUS – wzmocnienie kształcenia zawodowego szansą na samodzielność niepełnosprawnych w dorosłym życiu”. Dzięki niemu młodzież podnosi swoje kompetencje zawodowe i pozazawodowe.

Uczniowie technikum masażu zdobywają wiadomości z zakresu podstaw terapii neuro-mięśniowo-szkieletowej, fizjoterapii oraz terapii przeciwzastoinowej. Z kolei uczniowie szkoły policealnej (zawód: technik obsługi turystycznej) uczestniczą w zajęciach z obsługi klienta, komunikacji interpersonalnej i podstaw rekreacji.

Uczestniczą w indywidualnych zajęciach z doradztwa zawodowego, podczas których zdobywają m.in. umiejętności w zakresie poszukiwania pracy na otwartym rynku pracy, zgodnie z wyuczonym zawodem.

Podsumowując: ośrodek dla uczniów z niepełnosprawnością wzrokową, jedyny w regionie, spełnia oczekiwania uczniów, rodziców i środowiska. Jest to szkoła przyjazna dla uczniów, rodziców i nauczycieli, świetnie kształci, rozwija zdolności i zainteresowania, integruje środowisko lokalne, przygotowuje do aktywnego dorosłego życia, a także wspomaga nauczycieli szkół ogólnodostępnych w pracy z uczniami z uszkodzonym wzrokiem.

Zespół Szkół Specjalnych nr 2

**Szkoła Podstawowa Specjalna nr 90
im. Marii Grzegorzewskiej**

Publiczne Gimnazjum Specjalne nr 56

Szkoła Przystosowująca do Pracy nr 1

*Dewiza szkoły: „Życzliwość rodzi życzliwość, przyjaźń rodzi przyjaźń”
Maria Grzegorzewska*

Szkoła zapewnia naukę, rehabilitację, opiekę i wszechstronną pomoc dzieciom oraz młodzieży (w wieku od trzeciego do dwudziestego piątego roku życia) ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej.

Pracujemy z uczniami niepełnosprawnymi intelektualnie ze współwystępującymi zaburzeniami rozwojowymi takimi jak niepełnosprawność ruchowa, zaburzenia narządów zmysłu, oraz z innymi zaburzeniami ośrodkowego układu nerwowego o niewyjaśnionej etiologii.

Szkoła wyróżnia się wysoko wykwalifikowaną kadrą specjalistyczną, nauczycielską i kierowniczo-administracyjną. Dysponuje licznymi pracownikami wyposażonymi w nowoczesny sprzęt informatyczny oraz audiowizualny. Posiada nowoczesną, bardzo dobrze wyposażoną bazę dydaktyczną, w tym pracownię diagnostyki i terapii EEG BIOFEEDBACK, salę do terapii integracji sensorycznej SI, pracownię do terapii polisenso-rycznej pracownię M. Montessori, pracownię logopedyczną i terapii pedagogicznej, nowoczesne pracownie informatyczne, pracownie przedmiotowe, bibliotekę multimedialną z projektu EFS z bogatym księgozbiorem, pracownie przedmiotowe z wyposażeniem multimedialnym z projektu EFS, salę korekcyjno rehabilitacyjną, pracownie gospodarstwa domowego

Każdy uczeń znajduje się pod troskliwą opieką nauczycieli, pielęgniarki szkolnej oraz wykwalifikowanych specjalistów, pedagoga i psychologa. Poddawany jest dokładnej diagnozie, w oparciu o którą tworzy się dla niego indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny. Kładziemy szczególny nacisk na indywidualizację pracy z dzieckiem.

Wszyscy pracownicy szkoły zapewniają swoim wychowankom bezpieczeństwo, miłą, życzliwą atmosferę. Nauczyciele zaś stosują urozmaicone metody pracy, aby oddziaływać w sposób jak najefektywniejszy na uczniów:

Organizowane są zajęcia o charakterze terapeutycznym, w tym np.: gimnastyka korekcyjna, integracja sensoryczna, terapia EEG biofeedback. Wielu uczniów uczęszcza na zajęcia z logopedii, które skutecznie pomagają im korygować wady wymowy.

Szczególnie bogatą i atrakcyjną ofertę zajęć ma **Szkoła Przystosowująca do Pracy Nr 1**, która prowadzi zajęcia przystosowujące do pracy jako pomocnik wytwórcy pamiątek, pomocnik biurowy i pomocnik w gospodarstwie domowym.

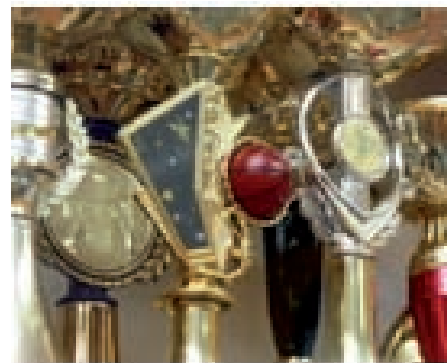
Uczniowie uczestniczą w różnych zajęciach pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania i zdolności:

Niemal każdy uczeń może poszczycić się jakimś sukcesem, gdyż uczestniczy we wszelkich imprezach czy konkursach organizowanych przez szkołę lub inne placówki. Nie sposób zliczyć nagród za odniesione zwycięstwa i wyróżnień otrzymanych przez wychowanków. Reprezentują oni szkołę w turniejach: sportowych, recytatorskich, ekologicznych, technicznych, przedmiotowych i wielu innych.

Od lat szkoła jest współorganizatorem projektu **Prezentacje - Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży Szkół i Placówek Kształcenia Specjalnego**, a od dwóch lat współorganizatorem wielkiego projektu **Dotknij teatru**.

Prace plastyczne uczniów prezentowane są nie tylko na wystawach w szkole, ale i w Pałacu Młodzieży im. Juliana Tuwima przy ul. Wyszynskiego, w Poleskim Ośrodku Sztuki oraz w Galerii Łódzkiej.

Szkoła jest organizatorem wielu cyklicznych imprez o charakterze międzyszkolnym, takich jak:

- Przeglądy Małych Form Teatralnych podczas Festiwalu Sztuk Wszelakich,
- Konkurs „Będzie bezpieczniej”,
- Konkurs Wiedzy i Umiejętności Technicznych
- Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Łodzi,
- Olimpiada Wiedzy o Środowisku, Mistrzostwa Szkół Gimnazjalnych w Unihokeju
- Mistrzostwa „Trójek Klasowych” w Piłce Nożnej, Międzyszkolny Turniej Piłki Siatkowej
- Mistrzostwa Łodzi w Piłce Nożnej w idei „Fair Play”
- Mistrzostwa w Wieloboju Lekkoatletycznym

Zgodnie z dewizą szkoły, podstawowym celem w pracy z uczniami jest nauczenie ich życzliwości do otaczającego świata, przyjacielskiego stosunku do innych, postawy tolerancji, asertywności.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH nr 3 im. Jacka Kuronia Łódź, ul. Sucharskiego nr 2

Zespół szkół stanowią dwie szkoły: Szkoła Podstawowa Specjalna nr 105 i Publiczne Gimnazjum Specjalne nr 57. Obejmują one opieką dzieci i młodzież z różnymi niepełnosprawnościami, zarówno w sferze intelektualnej jak i ruchowej oraz z dysfunkcjami sprzężonymi. Od dwudziestu lat funkcjonują w placówce zespoły dla dzieci z porażeniem mózgowo-rdzeniowym.

W całym budynku **zlikwidowane są barierki architektoniczne**, Zapewniony jest również dowóz dzieci niepełnosprawnych ruchowo.

Szkoła posiada nowoczesne pracownie do nauki przedmiotów ogólnokształcących, do prowadzenia terapii pedagogicznej, pracownie komputerowe z dostępem do Internetu, tablice interaktywną i bibliotekę.

Na terenie szkoły znajduje się **Sala Doświadczania Świata**, jest to pomieszczenie wyposażone w różnorodne urządzenia stymulujące rozwój zmysłów. Głównym celem organizowania tego typu sal i terapii jest stwarzanie możliwości odbierania nowych bodźców, wzbogacanie doświadczeń oraz miłe spędzanie czasu w atmosferze pełnego relaksu. Terapia polega na doświadczaniu świata zmysłami wzroku, dotyku, słuchu i węchu oraz odprężenie, relaks i wyciszenie. Odbiorcami terapii są uczniowie z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i deficytami. Poprzez tą terapię mogą oni w spokoju szukać i doświadczać samych siebie i otaczający ich świat.

Uczniowie korzystają również ze specjalistycznego sprzętu do prowadzenia zajęć z **integracji sensorycznej**. Metoda Integracji Sensorycznej (SI) jest nowoczesną, skuteczną formą diagnozy i terapii dzieci. Polega na synchronizacji układów zmysłowych: wzrokowego, słuchowego, czuciowego oraz przedśionkowego „zmysłu równowagi”. Odpowiednio dobrane ćwiczenia poprawiają funkcjonowanie

organizmu dziecka w zaburzonych sferach. Sala rehabilitacyjna jest wyposażona w specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny. Znajduje się w niej **UGUL**, w którym można wykonywać ćwiczenia zarówno w odciążeniu, z ociążeniem jak i samowspomagane. W sali tej znajduje się również sprzęt do pionizacji biernej oraz czynnej, urządzenia do fizykoterapii takie jak **SOLLUX**, czy urządzenie wykorzystywane do zabiegów **TENS**.

Pracownia Montessori jest wyposażona w materiał rozwojowy Montessori z zakresu: praktycznych ćwiczeń dnia codziennego, kształcenia zmysłów, edukacji językowej, edukacji matematycznej, wychowania kosmicznego, edukacji plastycznej, wychowania religijnego.

Szkoła wzięła udział w projekcie „**Fryderyk Chopin i jego muzyka – drama edukacyjna**”, rekomendowanym do realizacji przez Narodowy Instytut Chopinowski, a organizowanym przez LCDNiKP w Łodzi.

Dzięki udziałowi w tym projekcie wybrani uczniowie, członkowie koła czytelniczo-teatralnego i wokalnego uczestniczyli w ogromnym przedsięwzięciu jakim było integracyjne przedstawienie „Zatańczyć śladami Chopina”, które wystawiono na deskach Teatru V6 w Łodzi. Szkoła przeprowadziła również trzy projekty edukacyjne. Uczestniczyli w nich uczniowie klasy II i III gimnazjum. Pierwszy projekt **Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych i dzieci** uczniowie przedstawili w formie prezentacji multimedialnej. Drugi projekt to **Od tam-tamów do e-mail – wiadomości wczoraj i dziś**, a trzeci to **ABC dobrego wychowania** przedstawiony w formie slajdów i poradnika o zasadach wychowania.

Szkoła jest również organizatorem lub współorganizatorem wielu integracyjnych przedsięwzięć jak np. **Jesienna zaduma, Rzeźpa, Konkurs 5 milionów, Śladami Chopina**.

Na zajęciach **Uczniowskiego Koła Sportowego „Gumiś”** uczniowie uprawiają różne dyscypliny sportowe: unihokej, pływanie, lekkoatletykę, tenis stołowy, jazdę na rowerze, piłkę nożną i siatkową. Często biorą udział w lokalnych i wojewódzkich międzyszkolnych zawodach, w których odnoszą ogromne sukcesy.

Zespół Szkół Specjalnych nr 3 dwukrotnie

wykorzystał możliwość zrealizowania projektu finansowanego z funduszy unijnych. Pierwszy z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pt: **Polska w kółko – projekt aktywizacji poznawczej uczniów niepełnosprawnych**. Sukces zachęcił do udziału w projekcie FRSE – Comenius. Dzięki platformie e-Twinning uczniowie podjęli działania w projekcie dotyczącym komunikacji niewerbalnej. Od 1.09.2012 r. rozpoczął się dwuletni partnerski projekt szkół Comenius: **Alternatywne i wspomagające metody komunikacji jako pomoc w stawianiu się aktywnym Europejczykiem**. W projekcie uczestniczą szkoły z Polski, Niemiec, Turcji i Anglii - koordynatora projektu. Głównym celem projektu jest poznanie metod komunikowania się osób niepełnosprawnych w krajach partnerskich. Dzięki projektowi nauczyciele i młodzież mają możliwość odwiedzić swoich partnerów w Anglii, Niemczech i Turcji. W lutym 2013 r odbyło się spotkanie szkół partnerskich w Hannoverze. 4 nauczycieli i 6 uczniów placówki uczestniczyło przez tydzień w życiu szkoły Heinrich-Ernst - Stötzner- Schule.

Tworzone prezentacje, dokumenty i materiały są udostępniane partnerom na wspólnej platformie <https://aactive.teamlab.com/> oraz od niedawna w formie blogu. Formą podsumowania każdej mobilności jest gazeta projektowa. Tytuł gazety nawiązuje do tematyki: Comenication. Partnerzy odwiedzili szkołę w maju. Trzydziestoosobowa grupa nauczycieli i uczniów uczestniczyła w zorganizowanych warsztatach m.in. w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Lesie Łagiewnickim oraz w Centralnym Muzeum Włókiennictwa.

Tak jak kiedyś miasto, tak teraz szkoła stała się na cały tydzień wielokulturowym tygłem.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH nr 4 Łódź, ul. Niciarniana 2a

...i gdy dołek i gdy górka – naszym znakiem zawsze CZWÓRKA!

Zespół Szkół Specjalnych nr 4 to placówka specjalistyczna dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w różnym stopniu oraz uczniów z autyzmem. Szkoła dba o wszechstronny rozwój dzieci, wykorzystuje różnorodne metody pracy i formy zajęć, stale poszerza ofertę edukacyjną, unowocześnia swoją bazę, organizuje nowe pracownie specjalistyczne. W otoczeniu jest dużo zieleni, na terenach rekreacyjnych znajduje się wiele przestrzeni do prowadzenia gier ruchowych, ogródek oraz plac zabaw.

Szkoła czynna jest w godzinach 7⁰⁰ - 17⁰⁰. Zorganizowane są cztery odrębne świetlice, w których uczniowie odrabiają zadane prace, bawią się lub odpoczywają. Największa świetlica wyposażona jest w nowoczesne stanowiska komputerowe, z których w godzinach popołudniowych mogą korzystać również rodzice uczniów.

Każdy uczeń poddawany jest szczegółowej diagnozie i realizuje Indywidualny Program Edukacyjno – Terapeutyczny. Stosowane są różnorodne metody pracy, uczniowie uczestniczą w zajęciach dodatkowych, m.in. terapii metodą Tomatisa, integracji sensorycznej, hipoterapii, arteterapii.

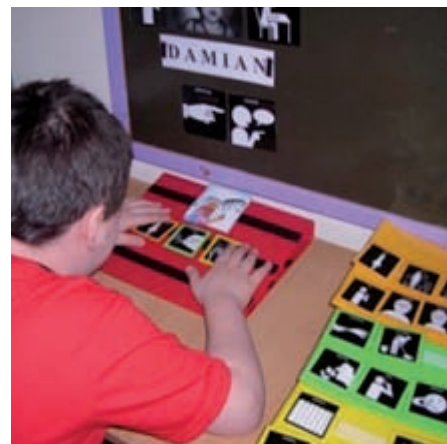
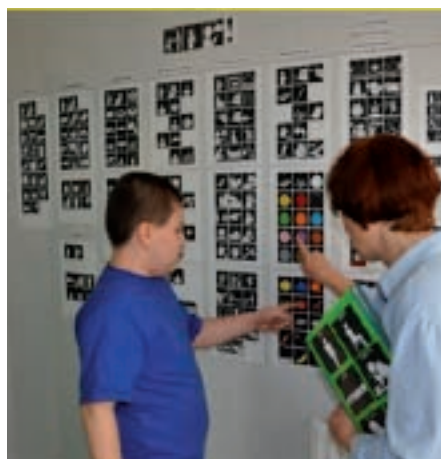
Nauczyciele kładą duży nacisk na rozwijanie zainteresowań dzieci organizując różnorodne zajęcia pozaszkolne, wycieczki i koła zainteresowań. Każdy może znaleźć coś dla siebie – zajęcia informatyczne, koło przyrodnicze, języka angielskiego, plastyczne „Płaz”, teatralne, Caritas, drużyna harcerska KARAMBA. Koło taneczne FOLK DANCE reprezentuje szkołę na imprezach artystycznych i konkursach tanecznych, również ogólnopolskich. Ciekawe zajęcia organizowane są w ramach realizowanych projektów edukacyjnych – *POSTAW NA RODZINĘ, Dotknij Teatru, UWAGA! SPOSÓB NA SUKCES!*

Szkoła organizuje szereg cyklicznych imprez międzyszkolnych – Turniej o Ruchu Drogowym, Konkurs Kulinaryny *Smaki Europy*, Konkurs Wiedzy o Technice, Przegląd Piosenki Patriotycznej *Patriotyzm noszę w sercu*, Olimpiadę Historyczną, Międzynarodowy Dzień Bibliotek Szkolnych, Turniej Nauczycieli Szkolnictwa Specjalnego w Siatkówce, Mistrzostwa w Siatkówce Szkół Gimnazjalnych.

W szkole są klasy dla dzieci z autyzmem: oddziały przedszkolne, klasy dla uczniów upośledzonych w stopniu lekkim, klasy dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum.

Klasy są mało liczne – od 2 do 4 uczniów. Dzieciom zapewnia się taką organizację czasu i przestrzeni, by czuły się bezpiecznie.

W terapii dzieci z zaburzeniami mowy, mających problemy z mówieniem, czy rozumieniem mowy, stosowany jest system komunikacji alternatywnej – gesty i PIKTOGRAMY.

Piktogramy pomagają w komunikacji, ułatwiają kontakt z otoczeniem, ale też „porządkują” świat, sprawiają, że dla wielu dzieci jest on bardziej przyjazny.

Szkoła co roku włącza się w obchody Światowego Dnia Wiedzy o Autyzmie organizując działania zwiększające świadomość ludzi na temat tego zaburzenia, w myśl hasła – POZNAJ, ZROZUM, ZAAKCEPTUJ nauczyciele rozdają ulotki mieszkańcom Łodzi na ulicach i w centrach handlowych, organizują happeningi, wystawy plakatów, przeprowadzają konkurs plastyczny dla łódzkich szkół „Zaświeć się na niebiesko dla autyzmu” oraz warsztaty pozwalające dzieciom zrozumieć świat z autyzmem. Działania te mają na celu zwiększenie akceptacji społecznej wobec problemów osób autystycznych i ich rodzin.

Szkoła prowadzi zajęcia w ramach **Wczesnego Wspomagania Rozwoju** dla dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. Celem tych działań jest stymulowanie wszystkich sfer rozwoju dziecka oraz wspieranie jego rodziny w procesie terapii. Z dziećmi pracują doświadczeni specjaliści **pedagog specjalny, logopeda, rehabilitant, terapeuta integracji sensorycznej**. W wyznaczone soboty, dla rodziców zaniepokojonych rozwojem swoich dzieci, w szkole odbywają się konsultacje ze specjalistami.

Główny cel oddziaływań wychowawczych podejmowanych przez nauczycieli to wyrobienie w uczniach szacunku do ludzi i otaczającego świata. Szkoła wdraża do kulturalnego zachowywania się, uczy rozwiązywania konfliktów, uczy umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach, dążenia do celu i pokonywania trudności.

Szczegółowe informacje na stronie internetowej www.zss4.edu.pl

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH nr 5

Łódź ul. Plantowa 7

W Zespole Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi działają:

- Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju,
- Oddział przedszkolny
- Zespół rewalidacyjno-wychowawczy
- Szkoła Podstawowa Specjalna nr 168
- Gimnazjum Specjalne nr 59

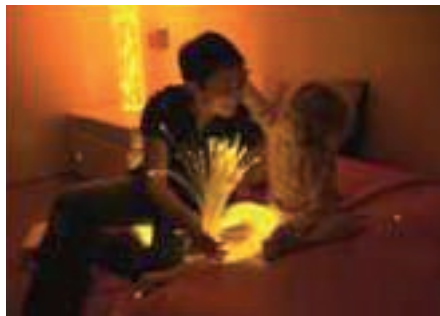
Od września 2005 roku w szkole działa **Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju** dla dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego. Wsparciem i opieką objęte są dzieci, u których stwierdzono niepełnosprawność, opóźnienie w rozwoju, niepokojące zachowanie, brak aktywności charakterystycznej dla wieku dziecka. Prowadzone są zajęcia indywidualne z: terapii psychologicznej, terapii pedagogicznej, logopedii, rehabilitacji ruchowej, rehabilitacji ruchowej metodą NDT Bobath oraz zajęcia grupowe: ruch rozwijający metodą Weroniki Sherborne, nauka czytania metodą symultaniczno - sekwencyjną, zajęcia ruchowe z elementami Integracji Sensorycznej.

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju tworzy wykwalifikowana kadra prowadząca specjalistyczną i kompleksową terapię w skład, której wchodzi: psycholog (m.in. certyfikowany terapeuta SI), pedagog specjalny (m.in. certyfikowany terapeuta Metody W. Sherborne), fizjoterapeuci (m.in. certyfikowani terapeuci NDT-Bobath, SI) logopeda, surdologopeda

Do dyspozycji Zespołu pozostają dwa specjalistycznie wyposażone gabinety oraz Sala Doświadczenia Świata i Sala Integracji Sensorycznej, przystosowane do prowadzenia zajęć z rehabilitacji ruchowej.

Z myślą o dzieciach w wieku od 3 lat - z opóźnionym rozwojem psychoruchowym, autystycznych, z zespołem Downa,

z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami powstał **Oddział Przedszkolny**.

Dzieci mają zajęcia w Sali Doświadczenia Świata i Sali Integracji Sensorycznej, uczestniczą w dogoterapii, zajęciach logopedycznych. Przedszkolaki korzystają także z zajęć organizowanych w pracowni Wczesnego Wspomagania Rozwoju. Działania mają charakter kompleksowy, służą nie tylko dziecku ale są również wsparciem dla rodziców, opiekunów. Stosowane metody i formy pracy przygotowują przedszkolaków do łatwiejszego odnalezienia się w dalszym procesie edukacyjnym.

W Zespole Szkół Specjalnych nr 5 działają **Szkoła Podstawowa Specjalna nr 168** oraz **Gimnazjum Specjalne nr 59** dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w różnym stopniu. Uczniowie mają zapewnioną opiekę psychologiczną i pedagogiczną oraz szeroko pojętą indywidualizację metod, form i programów nauczania. W szkole jest realizowana nauka języka angielskiego oraz programy autorskie i innowacyjne.

Placówka dysponuje bogatą ofertą terapeutyczną. Dzieci i młodzież mają także możliwość uczestniczenia w zajęciach dodatkowych o charakterze artystycznym, sportowym,

zajęciach rozwijających pasje. Prężnie działa drużyna ZHP, koło Caritas. Uczniowie korzystają z nowoczesnej pracowni komputerowej, biblioteki szkolnej z internetowym centrum informacji multimedialnej, sali gimnastycznej, siłowni, pracowni gimnastyki korekcyjnej, obiektu sportowego ORLIK.

Uczniowie szkoły mają osiągnięcia w różnych konkursach i zawodach sportowych.

Dla potrzeb dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim funkcjonuje **Zespół rewalidacyjno-wychowawczy**, którego celem jest wspomaganie ich rozwoju i rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz uzyskiwanie niezależności od innych osób w funkcjonowaniu w codziennym życiu. W zależności od możliwości i potrzeb uczniów, stosowana jest rewalidacja indywidualna w zakresie ruchowym, logopedii, terapii zajęciowej, muzykoterapii, integracji polisensorycznej.

W 2010 r. na terenie zespołu powstało **Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi „Mniej Więcej”**, które zrzesza rodziców, terapeutów i nauczycieli. Stowarzyszenie swoimi działaniami obejmuje podopiecznych Zespołu Wczesnego Wspomagania Rozwoju dla dzieci z zaburzeniami psychoruchowymi, przedszkolaków oraz uczniów Zespołu Szkół Specjalnych nr 5. Działalność Stowarzyszenia skierowana jest na wspomaganie szeroko rozumianej rehabilitacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Dzięki pomocy Stowarzyszenia zorganizowano wiele spotkań integracyjnych dla podopiecznych m.in.: wycieczka do ZOO w Borysewie, udział w przedstawieniach teatralnych,

spotkania gwiazdkowe i z okazji Dnia Dziecka. Utworzona została także Wypożyczalnia Pomocy Edukacyjnych i Sprzętu Rehabilitacyjnego. Prowadzone są również spotkania, warsztaty oraz i grupy wsparcia dla rodziców.

Szkoła jest otwarta nie tylko dla uczniów i ich rodziców, ale także dla lokalnego środowiska, z którym jest w pełni zintegrowana.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH nr 6 Łódź, ul. Roosevelta 11/13

W skład Zespołu Szkół Specjalnych nr 6 wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum. To placówka przeznaczona dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia.

Jednym z ważniejszych zadań, jakie stawiają sobie nauczyciele, jest rozwijanie postaw twórczych uczniów z niepełnosprawnością, rozbudzanie ciekawości świata i poszerzanie wiedzy z zakresu literatury i historii kultury. Ważną rolę w szkole odgrywa „Centrum Kultury” utworzone w miejsce tradycyjnej biblioteki szkolnej. Jest to miejsce szczególne – to tu realizowany jest cykl „Autor miesiąca”, odbywają się inscenizacje, konkursy recytatorskie, quizy wiedzy, lekcje biblioteczne dotyczące ważnych wydarzeń historycznych, spotkania z ciekawymi ludźmi – łódzkimi artystami i pisarzami. Tu wreszcie powstaje wiele uroczystości szkolnych. Odbywają się próby do przedstawień teatralnych, powstają dekoracje, kostiumy i rekwizyty.

W Centrum Kultury realizowane są liczne projekty np. „Łódź – miasto Pięciu Kultur”, którego finał tradycyjnie łączy się z Turniejem Tańców Folklorystycznych i degustacją potraw. Innym przykładem takich działań są projekty kulturalno-oświatowe „Dotknij Teatru”, „Łódź – Miasto Poetów”, dzięki którym uczniowie zwiedzają miejsca w Łodzi związane z poetami i pisarzami np. z Julianem Tuwimem, Janem Brzechwą, Kaliną Jerzykowską i Ludwikiem Jerzym Kernem – wykonują zdjęcia, poszukują informacji w różnych źródłach, przygotowują przedstawienia teatralne i prezentacje multimedialne. Prezentują efekty

swojej pracy na forum ogólnolódzkim podczas przeglądów twórczości dziecięcej. Centrum Kultury jest zaangażowane w organizowanie życia kulturalnego szkoły, współpracuje z Filharmonią Łódzką, domami kultury, teatrami.

Od 2006 roku w szkole realizowany jest program autorski **W Poszukiwaniu Wartości**. Ma on rozwijać umiejętność dokonywania prawidłowych wyborów życiowych i pomóc uczniom w budowaniu dobrych relacji z ludźmi. **Program ten zajął I miejsce w IV Przeglądzie Inicjatyw Pedagogicznych**.

Od lat szkoła jest współorganizatorem „**Jesiennych biegów przelajowych**” dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pod patronatem Szkolnego Związku Sportowego.

Działający przy szkole **Ośrodek Pomocy Rodzinie** podejmuje działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu uczniów oraz ich rodzin. Stara się udzielać wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życio-

wych i pośredniczy w kontaktach rodziny z instytucjami udzielającymi pomocy oraz mającymi wpływ na polepszenie warunków egzystencji (np. Wydziały Lokalowe, fundacje, Centrum Pomocy Rodzinie, Caritas, Ośrodki Pomocy Społecznej itp.). Prowadzi też indywidualne i grupowe konsultacje dla rodziców mające na celu pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz służące rozwijaniu umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów. W zakresie indywidualnej pomocy Ośrodek diagnozuje i stara się rozwiązywać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne, a także wspiera mocne strony uczniów. Pomoc uczniom obejmuje udział w zajęciach o charakterze profilaktyczno-terapeutycznym dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne.

Szkoła podejmuje działania o charakterze interwencyjnym w sytuacjach kryzysowych oraz służy pomocą w rozwiązywaniu trudności powstałych na tle konfliktów rówieśniczych, niepowodzeń szkolnych oraz nieprawidłowości w funkcjonowaniu środowisk rodzinnych, jak również udziela pomocy materialnej uczniom i ich rodzinom.

Jest to szkoła otwarta nie tylko na potrzeby uczniów i ich rodzin, ale także na śródmiejską społeczność, a zażytkowy budynek tętni życiem.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH nr 7 im. Kazimierza Kirejczyka Łódź, ul. Siarczana 29/35

Zespół prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym, znacznym i lekkim w oddziale przedszkolnym, szkole podstawowej i gimnazjum. Posiada również oddziały rewalidacyjne dla dzieci z głębokim upośledzeniem umysłowym. Obejmuje także opieką dzieci w ramach **wczesnego wspomaganie rozwoju** - od urodzenia do momentu rozpoczęcia nauki w szkole. Na podstawie opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oferujemy zajęcia logopedyczne, integracji sensorycznej, rehabilitacji, terapeutyczne, i wsparcie rodziców. Cenną inicjatywą dla rodzin uczniów z niepełnosprawnością jest projekt „Soboty ze specjalistami”, podczas spotkań rodziny otrzymują kompetentne wsparcie w zakresie rewalidacji dziecka z niepełnosprawnością.

Szkoła dysponuje wieloma salami specjalistycznymi: salą doświadczenia świata, salą integracji sensorycznej, rehabilitacyjną, korekcyjną, logopedyczną, terapii pedagogicznej

Zajęcia prowadzi doświadczona kadra. Dzieci korzystają między innymi z zajęć arteterapii, muzykoterapii, socjoterapii. W planach jest poszerzenie oferty o dogoterapię.

Dzieci uczą się w odnowionych pracowniach. W tym roku do użytku została oddana Eko pracownia w ramach konkursu „Moja wymarzona eko-pracownia”.

Szkoła dysponuje placem zabaw, ogródkiem szkolnym. Planowany jest eko-ogródek.

Uczniowie mają zapewnioną opiekę od 7 do 17.00 w dwóch świetlicach, dla dzieci młodszych i starszych.

Poza nauką dzieci korzystają bezpłatnie z bogatej oferty zajęć dodatkowych – karate, zajęć tanecznych, teatralnych, muzycznych, chóru, kół przedmiotowych, basenu.

Rodzice i nauczyciele organizują szereg imprez i akcji integrujących społeczność szkolną, jak np. Piknik Rodzinny, Dzień Babci i Dziadka, Jasełka, Dzień Postaci z Bajek, Dzień Ziemi, bal karnawałowy, Walentynki. Uczniowie biorą udział w międzyszkolnych konkursach – „Olimpiada Szkół Specjalnych w Pływaniu”, Mini Ogródki Szkolne, konkurs taneczny. Uczniowie integrują się ze środowiskiem rówieśników biorąc udział w konkursach organizowanych przez inne placówki (specjalne i ogólnodostępne) - sportowych, recytatorskich, plastycznych, muzycznych, teatralnych.

Współpraca z instytucjami, które służą nam pomocą i wsparciem – LCDNiKP, WODN, Bank Żywności, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Łódź-Górna, Citi Bank, Stowarzyszenie Pomocy Szkole, Stowarzyszenie Przyjaciele Świata, Ośrodek Japońskich Sztuk Walki, PTTK, Biblioteka Rejonowa, Dom Kultury – przynosi wiele korzyści i satysfakcji uczniom.

Dbałość o wystrój korytarzy i sal, oraz specjalne miejsce dla rodziców, gdzie mogą poczekać na swoje dzieci, sprzyja integracji środowiska uczniów.

W tej szkole uczniowie czują się bezpiecznie, wychodzi ona naprzeciw potrzebom uczniów i ich rodziców.

ZESPÓŁ SZKÓŁ przy Uniwersyteckim w Łodzi

Zespół Szkół Specjalnych nr 8 składa się z czterech filii::

- Filia nr 1 w szpitalu im. Biegańskiego przy ul. Kniaziewiczza;
- Filia nr 2 przy szpitalu im. M. Kopernika;
- Filia nr 3 przy Instytucie Centrum Zdrowia Matki Polki;
- Filia nr 4 przy Centrum Ortopedii im. Z. Redlińskiego;

Podstawowym zadaniem szkoły, jak każdej szkoły przyszpitalnej, jest realizacja procesu dydaktycznego i wychowawczego, ale nie wystarczy tu opiekować się jedynie sferą intelektualną ucznia znajdującego się w środowisku dla niego nienaturalnym, zmienionym przez konieczność przebywania w szpitalu. Dziecko w szpitalu zachowuje się inaczej niż dorosły, często nie rozumie swej choroby, dlatego rola nauczyciela jest niezwykle ważna i wspomaga działania lekarzy. Szkoła, aby stała się atrakcyjna dla dziecka i spełniała rolę rewalidacyjno-terapeutyczną, musi stawiać sobie coraz to nowe zadania, musi spowodować, by dziecko zapomniało o bólu, chorobie i leczeniu. Jest to możliwe dzięki specyficznej organizacji zajęć pozalekcyjnych, ich atrakcyjności i intensywności.

Tradycją szkoły jest zapraszanie do współpracy Filharmonię Łódzką na cykliczne „Spotkania z Nutką”, przedstawienia i zabawy w teatr z udziałem aktorów teatrów dla dzieci „Pinokio”, „Bim Bam” i innymi. Wielką atrakcją są spotkania z Fundacją „Dr Clown”, przejażdżki z członkami klubu motorowego „Knight Riders”, czy zajęcia z Edukacji Dla Bezpieczeństwa organizowane przez Policję

SPECJALNYCH nr 8 Szpitalu Klinicznym nr 4 ul. Sporna 36/50

i Straż Miejską. Ulubionymi zajęciami są spotkania ze zwierzętami – psami i kotami w ramach dogoterapii i filinoterapii.

Szkoła współpracuje z wieloma fundacjami, które spełniają dziecięce marzenia i wyposażają placówkę w atrakcyjne pomoce dydaktyczne uzyskiwane także ze środków funduszy europejskich.

Na zajęciach z edukacji ekologicznej mali pacjenci własnoręcznie sadzą drzewka w Nadleśnictwie Grotniki i Łagiewnikach. Dzieci uczestniczą w warsztatach organizowanych przez pracowników Ogrodu Botanicznego w Łodzi, Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła” i Fundację „Zielona Szkoła”.

Wielką radość sprawiają dzieciom spotkania z egzotyczną fauną, organizowane przez pracowników Ogrodu Zoologicznego połączone z prelekcjami, przybliżającymi chorąm świat przyrody. Spotkania, warsztaty, imprezy, konkursy rozpraszają szarą (a właściwie białą) codzienność szpitalną, pomagają zmagać się z chorobą.

Dzięki współpracy placówki z firmą farmaceutyczną „Urtica” z Wrocławia a także innymi firmami, uczniowie mają możliwość poznawania świata w okolicznościach specyficznych, często sterylnych ze względu na chorobę. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania, kształtują wyobraźnię i czasem zapominają o chorobie, a to jest jednym z celów rewalidacyjnych szkoły przyszpitalnej.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH Nr 9 przy Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi, ul. Wycieczkowa 86

Jest to placówka przyszpitalna, której głównym zadaniem jest wspomaganie procesu leczenia poprzez stwarzanie warunków do prawidłowej adaptacji do środowiska szpitalnego oraz możliwie najlepsza realizacja kształcenia i wychowania. Nauczyciele Zespołu pomagają chorym dzieciom w przezwyciężaniu dyskomfortu spowodowanego chorobą i obniżoną lub zakłóconą sprawnością psychofizyczną, a także współtworzą (wspólnie z kadrą medyczną) warunki do prawidłowego przebiegu leczenia i uczestnictwa uczniów w życiu społeczności szkolno-szpitalnej.

Zadaniem szkoły jest uzupełnianie braków edukacyjnych wynikających z absencji w szkole macierzystej oraz indywidualizowanie procesu nauczania zgodnie z możliwościami i predyspozycjami ucznia. Terapeutyczną.

Placówka obejmuje opieką również dzieci przedszkolne, z którymi pracują wykwalifikowani nauczyciele, organizując dzieciom zajęcia wychowawczo – dydaktyczne. Oprócz zajęć dydaktycznych odbywają się zajęcia wychowawcze, na których dzieci rozwijają swoje zainteresowania, integrują się z rówieśnikami poprzez zabawę, nawiązują przyjaźnie zapominając o przykrych przeżyciach związanych z pobytem w szpitalu. Proponujemy także naszym wychowankom udział w wielu uroczystościach i imprezach okazjonalnych.

Uczniowie spotykają się z pracownikami Instytutu Europejskiego, Leśnictwa Miejskiego, Ośrodka Edukacji Ekologicznej, Łódzkiego ZOO, Filharmonii Łódzkiej.

Co roku organizowany jest Przegląd Twórczości Dzieci Młodzieży ze Szkół Promujących Zdrowie. Działania integracyjne to także organizacja Ogólnopolskiego Konkursu Języka Polskiego dla szkół działających przy zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładach opieki zdrowotnej oraz zakładach lecznictwa uzdrowiskowego pt. **Język polski na zdrowie!** Tegoroczna edycja natomiast poświęcona jest Julianowi Tuwimowi i w związku z tym ma wymiar literacki. Adresowana jest do uczniów klas I-III gimnazjum.

Wszystkie działania Zespołu Szkół Specjalnych Nr 9 mają przede wszystkim na celu dobro dziecka, jego wszechstronny rozwój intelektualny, psycho-emocjonalny i społeczny oraz zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa i godności osobistej i zniwelowanie stresu wynikającego z hospitalizacji.

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH SPECJALNYCH nr 2 Łódź, al. I Dywizji 16/18

Zespół szkół stanowią dwie wielozawodowe szkoły: Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 24 dla młodzieży: z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, słabo widzącej, z niepełnosprawnością ruchową oraz Specjalna Szkoła Przystosowująca do Pracy nr 2 dla młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi,

Kierunki kształcenia: krawiec, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, mechanik monter maszyn i urządzeń, kucharz, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, operator maszyn w przemyśle włókienniczym, piekarz, cukiernik.

Szkoła dysponuje nowoczesnymi pracownikami do nauki przedmiotów ogólnokształcących, teoretycznej nauki zawodu oraz pracownikami zajęć praktycznych kierunku krawieckiego i operatora maszyn w przemyśle włókienniczym. Pracownie komputerowe z dostępem do Internetu i tablicami interaktywnymi wspomagają proces kształcenia. Pracownie wyposażone są w oprogramowanie dla uczniów słabo widzących oraz programy logopedyczne dla młodzieży niesprawnej ruchowo.

Zajęcia praktyczne w większości odbywają się w zakładach pracy, przedsiębiorstwach, restauracjach, hotelach, z którymi szkoła ma podpisaną umowę dotyczącą kształcenia praktycznego. W bieżącym roku dwa zakłady kształcące naszych niepełnosprawnych uczniów otrzymały nominacje do wyróżnienia

„Łódzkie Łabędzie dla Pracodawców” w ramach konkursu **PRACODAWCA KREUJĄCY I WSPIERAJĄCY EDUKACJĘ 2012** Są to Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Optima” oraz Spółdzielnia Elektrotechniczna „Pokój”.

Uczniowie nie tylko zdobywają zawód, potwierdzony egzaminem zewnętrznym, szkoła prowadzi też działalność wspierającą rozwój społeczny, kulturalny i integrację ze społeczeństwem.

Podczas corocznych Dni Otwartych Szkoły uczniowie prezentują specyfikę kierunków zawodowych. Prezentacja osiągnięć uczniów skierowana jest nie tylko do młodszych kolegów i ich rodziców, ale do całego środowiska związanego z kształceniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: Kuratorium Oświaty, Wydziału Edukacji, Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, Ośrodka Doradztwa Zawodowego, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. To nie tylko prezentacja specyfiki szkoły, ale także potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

Uczniowie kierunków odzieżowych co roku uczestniczą w seminariach studenckich, organizowanych przez Wydział Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej Textil. Uczniowie – modele i modelki na wybiegu w profesjonalny sposób prezentują kolekcję wyrobów wykonaną podczas zajęć praktycznych. Konkurują z uczniami szkół odzieżowych z całej Polski i zdoby-

wają czołowe miejsca. „Łodzianie z Zespołu Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi, którzy przygotowali kolekcję pt. „Koronkowa uwertura”, zasłużyli na trzecie miejsce” - cytata z łódzkiej prasy). Startowało 9 najlepszych szkół odzieżowych z całej Polski.

18 kwietnia 2013 roku spektakularny sukces odnieśli uczniowie w międzynarodowym XII Małopolskim Konkursie Kucharsko – Cukierniczym **Cztery pory roku**. Uczennice w międzynarodowej konkurencji zajęły **I miejsce**.

Mając na uwadze egzamin zewnętrzny, potwierdzający umiejętności zawodowe, a także wymagania stawiane przez rynek pracy, szkoła realizuje dwa projekty współfinansowane przez Unię Europejską: **Zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych uczniów oraz Zawodowo PLUS – wzmocnienie kształcenia zawodowego szansą na samodzielność niepełnosprawnych w dorosłym życiu**. Młodzież uczestniczy w zajęciach z języka angielskiego, informatyki, przedmiotów zawodowych, orientacji zawodowej, komunikacji społecznej, sztuki. Do dyspozycji uczestników pozostaje rehabilitant, psycholog i logopeda. Uczniowie biorą też udział w wizytach studyjnych u pracodawców, 3-dniowych wyjazdach na praktyki, wycieczkach po Łodzi.

W trakcie dodatkowych sobotnich zajęć młodzież doskonali praktyczne i teoretyczne umiejętności konieczne podczas zdawania egzaminu zawodowego – takiego samego jaki zdają ich pełnosprawni koledzy.

Ważnym elementem rehabilitacji uczniów są zajęcia rozwijające zaburzone funkcje, w tym zajęcia sportowe. W ramach Szkolnego Koła Sportowego SKS, Uczniowskiego Klubu Sportowego „SKOK” - uczniowie uprawiają różne dyscypliny sportowe: pływanie, piłkę nożną, lekkoatletykę, tenis stołowy, piłkę siatkową, unihokej. Wiele zajęć odbywa się w nowoczesnej sali rehabilitacyjnej. Uczniowie uczestniczą w zawodach sportowych o randze lokalnej, wojewódzkiej i ogólnopolskiej, również szkoła jest organizatorem zawodów sportowych.

Uczniowie są dumni ze swoich osiągnięć, które skrupulatnie odnotowuje gazетка szkolna **Echo szkoły**, redagowana przez

zespół uczniowski. Gazetka bierze udział w konkursach ogólnopolskich i zdobywa wysokie lokaty, a uczniowie, autorzy artykułów otrzymują nagrody.

W szkole działa *kabaret TuTam*. Uczniowie poprzez sztukę uczą się odgrywać różne role, wczuwać się w inną postać, przekazując wartości dzieła literackiego. Kontakt ze sztuką daje możliwości przeżywania wartości, które pozytywnie wpływają na kształtowania pożądanych postaw.

Uczniowie uczestniczą również w różnych konkursach organizowanych przez szkołę jak i na zewnątrz szkoły. Cyklicznie biorą udział w kolejnych edycjach projektu *Prezentacje*. W tym roku była to wyjątkowa edycja. Szkolny spektakl gościł w Teatrze Nowym. We współpracy z innymi placówkami specjalnymi uczniowie wystawili „*Piękną i bestię*”. Stworzony został jeden spektakl, w którym wystąpiło aż 65 aktorów z 12 szkół.

Szkoła jest organizatorem **Międzyszkolnych Konkursów recytatorskich oraz Międzyszkolnego Konkursu dla Gimnazjalistów *Sprawne ręce***, adresowanego do uczniów szkół gimnazjalnych specjalnych, ogólnodostępnych oraz integracyjnych z terenu województwa łódzkiego. Celem konkursu jest promowanie odzieżowych kierunków zawodowych: krawieckiego i operatora maszyn w przemyśle włókienniczym, a ponadto: przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru kierunku zawodowego.

W ramach **Ogólnopolskiego Konkursu *Bezpieczna Szkoła – Bezpieczny Uczeń*** uczniowie wypracowali tytuł „*Bezpiecznej Szkoły*” i uzyskali członkostwo **OGÓLNOPOLSKIEGO KLUBU *BEZPIECZNE SZKOŁY***.

Wycieczki, wizyty studyjne, lekcje w muzeach, spacer po Łodzi przemysłowej, budzą regionalny patriotyzm, są okazją do poznania przeszłości, jak również i lepszego poznania tradycji i współczesności, integrują uczniów z miastem i jego mieszkańcami.

Bezpośrednie obcowanie z przyrodą sprzyja kształtowaniu w młodzieży społecznie wartościowych cech charakteru, uczuć społecznych, nawyków dobrego postępowania oraz wdrażania do kulturalnego zachowania się. Sprzyja także kształtowaniu pozytywnego stosunku do przyrody, szacunku wobec otaczającego świata, poczucia odpowiedzialności za swoje postępowanie.

SZKOŁA PODSTAWOWA SPECJALNA Nr 201 przy Specjalistycznym Psychiatrycznym ZOZ Oddziały dla Dzieci, ul. Aleksandrowska 159

Praca dydaktyczno-terapeutyczno-wychowawcza w placówce oparta jest o zasadę wszechstronnej pomocy dzieciom, przebywającym na psychiatrycznym oddziale szpitalnym tak otwartym jak i stacjonarnym.

Co roku wdrażany jest dla nowej grupy dzieci międzynarodowy program profilaktyczny pt. *Przyjaciele Zippięgo* obejmujący wszystkie dzieci, ukierunkowany na radzenie sobie w trudnych sytuacjach.

Szkoła prowadzi działalność socjalizującą uczniów wspomagając ich w akceptacji norm społecznych. Prowadzone są ciekawe zajęcia z pracownikami ZOO, Policją, Strażą Pożarną, Leśnictwem Miejskim Łódź-Lagiewniki, Uczniowie włączają się w społeczne akcje Studia Integracji J. Cwynara, w projekt Cała Polska Czyta Dzieciom, uczestnicząc w imprezach pozaszkolnych. Szkoła prowadzi stałą współpracę z Miejską Biblioteką Publiczną Łódź-Bałuty, która organizuje cykliczne lekcje biblioteczne, edukację medialną i biblioterapię, a także spotkania z aktorami i pisarzami.

Szkoła, mimo swojej specyfiki, a może właśnie dlatego należy do Łódzkiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie powołanej przez Wydział Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Łodzi. Prowadzi akcję *Ratujmy i uczymy ratować*. Co roku szkoła organizuje imprezy plenerowe z okazji Dnia Dziecka we współpracy z 17 Łódzką Drużyną Harcerską ZHR. Te imprezy, w których biorą udział nie tylko uczniowie i ich

rodziny, ale także mieszkańcy dzielnicy, są okazją do działań o charakterze socjalizacyjno-terapeutycznym. Szkoła buduje lokalne więzi społeczne i rozwija zainteresowania kulturalne, organizując w szpitalu spotkania muzyczne z udziałem artystów Filharmonii Łódzkiej, a także przedstawiełódzkiej nia teatrów lalkowych. Podjęta została stała współpraca z fundacją „*Słonie na balkonie*” oraz z Salezjańskim Wolontariatem Miśsyjnym, z którym uczniowie uczestniczyli w projekcie „*Champions for South Africa Join the Game!*”.

Placówka powstała z myślą o dzieciach z zaburzeniami i chorobami psychicznymi oraz towarzyszącymi im specyficznymi trudnościami w nauce, często też z głębokimi opóźnieniami w rozwoju podstawowych funkcji. Zaburzenia te są często jedną z przyczyn zaburzeń psychicznych, toteż specyfiką szkoły jest wielokierunkowa terapia nastawiona na niwelowanie opóźnień w rozwoju, wyrównywanie braków programowych i reedukację dzieci w sytuacjach wychowawczych o nastawieniu kształtującym i profilaktycznym.

Gra Tajemnice Aeropolis jako innowacyjne narzędzie diagnozy preferencji i predyspozycji zawodowych

Usługi diagnostyczne świadczone przez doradcę zawodowego powinny uwzględniać wiele czynników wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej, np. preferencje uczącego się, jego predyspozycje poznawcze i społeczne, tradycje rodzinne, popyt na kwalifikacje zawodowe. Diagnoza holistyczna, weryfikująca dopasowanie preferencji - predyspozycje może wspierać uczącego się w wyborze własnej ścieżki rozwoju. Po pierwsze, określone kompetencje mogą wspierać preferencje, np. zdolności wyobraźni przestrzennej są użyteczne, m.in. w zawodzie logistyka, konstruktora, projektanta wnętrz, architekta. Po drugie, skutkiem niedopasowania predyspozycji i preferencji może być: brak satysfakcji z pracy, niska motywacja osiągnięć wynikająca z osłabienia poczucia skuteczności własnych działań, objawy syndromu wypalenia zawodowego, czy objawy depresyjno-nerwicowe.

Przykładem innowacyjnego działania z obszaru diagnozy preferencji i predyspozycji zawodowych jest gra edukacyjna Tajemnice Aeropolis. Powstała ona w 2012 r. jako rezultat projektu współfinansowanego w ramach EFS - *Talent Game - metodyka i narzędzia diagnozy predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów*. Osią fabularną jest wędrówka bohatera szlakami sześciu wysp Archipelagu Aeropolis i poszukiwanie wskazówek ułatwiających mu ustalenie miejsca pobytu zaginionego w tajemniczych okolicznościach ojca. Jednak szukanie ojca jest tylko pozornym celem wędrówki. Tym autentycznym celem jest diagnoza własnych preferencji i predyspozycji, poznanie siebie - swoich zasobów i słabszych stron. Diagnoza ta jest formułowana na bazie wyników testów mierzących poziom wybranych kompetencji (społecznych i intelektualnych) i odpowiedzi udzielanych przez gracza na pytania badające jego wrażenia na temat danej wyspy lub zadań wykonywanych w ramach testów.

Gra Tajemnice Aeropolis nawiązuje do typologii osobowości zawodowej opracowanej przez J. Hollanda, wyróżniającej 6 typów: typ realistyczny, konwencjonalny, przedsiębiorczy, społeczny, artystyczny i badawczy. Każda z wysp Aeropolis jest zamieszkiwana przez osoby reprezentujące dany typ osobowości.

Pasjonującą wędrówkę po Aeropolis, zaczynamy od krainy Navigaria i spotkania z mistrzem Mauro, mechanikiem - lotnikiem. W świecie tym, szczególnie ceni się sprawność fizyczną, koordynację ruchowo-wzrokową, precyzję manualną, wyobraźnię przestrzenną, zdolności konstrukcyjne, myślenie konkretne i pragmatyzm. Źródłem satysfakcji jest możliwość sprawowania kontroli nad narzędziami pracy, wysoka wartość użytkowa świadczonych usług, doskonalenie własnych kwalifikacji fachowych oraz czerpanie wymiernych zysków finansowych. Na tym etapie gry, uczący rozwiązuje trzy testy poznawcze: 1) puzzle (układanie kompozycji poprzez przenoszenie i rotację puzzli), 2) taśma fabryczna (zaznaczanie

na przesuwającej się taśmie nakrętek czterokątnych, odróżnianie ich od pięciokątnych), 3) maszynownia (ustalenie kierunku obrotu koła zębatego na podstawie kierunku obrotu drugiego koła w układzie).

Kolejny etap wyprawy to spacer po Katharsis i spotkanie z Maestro Jannji. Jest to świat, w którym sukcesowi sprzyja wrażliwość estetyczna i atrybuty nonkonformistyczne, np. niekonwencjonalne i intuicyjne myślenie, odporność na krytykę, niezależność intelektualna, swoboda towarzyska, ekspresja emocji lub wysokie poczucie własnej wartości. Źródłem satysfakcji jest możliwość eksperymentowania z formą, przeformułowywania pomysłów, przekraczania granic konwencji lub wykonywania operacji intelektualnych na skojarzeniach, słowach, głosie, ciele, materiałach plastycznych. W tej krainie, gracz jest zapraszany do wypełnienia kolejnych testów: 1) fałszowanie utworów (rozpoznawanie linii melodycznej zgodnej z odsłuchaną melodią), 2) poczucie rytmu (zapamiętywanie rytmu wystukiwanego przez dziecko i odtwarzanie go na drodze klikania spacji) i 3) dobermanka wyrazowa (łączenie wyrazów we właściwe związki frazeologiczne).

Następną przystanią jest wyspa Systematix pozostająca pod jurysdykcją Pani General. Systematix jest konwencjonalną wyspą, w której o sukcesie decyduje systematyczność, zdolności rachunkowe, umiejętność formułowania i przestrzegania procedur, przetwarzania danych. Źródłem satysfakcji może być sumienne wypełnianie obowiązków poczucie stabilności zawodowej. Na tym etapie gry, gracz rozwiązuje kolejne testy: 1) liczbowa łamigłówka (określenie kolejnej liczby ciągu na podstawie wykrytej reguły), 2) kluczowy element (zaznaczenie elementów pasujących lub niepasujących do pozostałych) i 3) bratnie słowa (szukanie synonimów).

Kolejnym etapem podróży jest Wyspa Empiria, w której poznajemy Empirusa - szefa zespołu naukowego. Rzeczywistość jest tu poznawana na drodze formułowania dociekliwych pytań, testowania hipotez, przeprowadzania eksperymentów i formułowania uogólnień. W tym racjonalnym świecie, o sukcesie decyduje dociekliwość, metodyczność myślenia, pasja odkrywania i wyjaśniania nieznanych prawidłowości i mechanizmów. Źródłem satysfakcji jest eliminowanie kolejnych niewiadomych. Gracz rozwiązuje następujące testy: 1) figury (rotacja obiektów 2D i 3D), 2) laboratorium (sporządzanie mikstur poprzez wykonywanie instrukcji przekazywanych przez lektora), 3) antyczny szyfr (zamiana symboli na cyfry), 4) memory (zapamiętywanie kilku kartoników położonych na różnych pozycjach matrycy).

Przedostatnim etapem wyprawy jest Bisnessium zarządzane przez Mistrznię Angelę. W tym świecie przywiązuje się szczególną wagę do takich wartości, jak: prestiż, dobrobyt materialny, władza (możliwość wywierania wpływu na innych), odpowiedzialność za siebie i innych, awans, autonomia. Zasobami predysponującymi do odniesienia sukcesu w pracy są: kompetencje interpersonalne i przywódcze, pewność siebie, wytrwałość, umiejętność efektywnego zarządzania sobą w czasie i elastyczność intelektualna. Źródłem satysfakcji jest np. możliwość zarządzania zasobami ludzkimi, wdrażania ambitnych projektów generujących zysk dla firmy i jednocześnie wspierających rozwój osobisty. Gracz rozwiązuje kolejne testy: 1) wylizanka (wyszukiwanie rzeczy, które można znaleźć w lesie, czy supermarkecie) i 2) zastosowanie (proponowanie nietypowych przykładów zastosowania widelca).

Ostatnim przystanią jest Wyspa Empatia pod egidą Empatiki. W tym świecie, naczelną wartością

jest człowiek - szacunek dla jego potrzeb, problemów emocjonalnych, zdrowotnych, zawodowych. Ta etyka wartości humanitarnych jest promowana przez jednostki empatyczne, wspierające dążenia rozwojowe innych, chętnie dzielące się wiedzą i doświadczeniem. Gracz przystępuje do rozwiązywania kolejnych testów: 1) powietrzny patrol (obserwacja sterowców i wskazywanie kursorem myszki tych atakowanych), 2) zachowania (wybór odpowiedzi opisującej zachowanie zgodne z normami moralnymi lub obyczajowymi) i 3) emotikony (zaznaczanie emotikonów wyrażających smutek).

Wirtualna wędrówka ścieżkami sześciu krain Aeropolis jest kreatywnym pretekstem do diagnozy predyspozycji (kompetencji społecznych i zdolności poznawczych) uczącego się. Przedmiotem diagnozy jest myślenie analityczne, pamięć (szczególnie pamięć operacyjna, wzrokowo - przestrzenna), wyobraźnia przestrzenna, uwaga (szczególnie koncentracja, selektywność), koordynacja ruchowa - wzrokowa, zdolności werbalne (szczególnie bogactwo językowe), odporność na zmęczenie, zdolności muzyczne (szczególnie poczucie rytmu) i kompetencje społeczne - znajomość norm społecznych, rozpoznawanie emocji.

Podkreślenia wymaga fakt, że koncepcja gry Talent Game jest zgodna z założeniami pedagogiki konstruktywistycznej. Na gruncie tego paradygmatu podziela się refleksję, że uczący się jest podmiotem zdolnym do efektywnego zarządzania informacjami, konstruowania wiedzy. Wiedza ta może być rezultatem przekształcania konkretnych spostrzeżeń (sformułowanych na drodze obserwacji, doświadczenia, działania) w uogólnienia. Uczący się występuje w roli aktywnego interpretatora informacji, zdolnego do wnioskowania indukcyjnego. Taka optyka definicyjna jest promowana w grze Tajemnice Aeropolis.

Po pierwsze, już na wstępie gry uczący się modeluje wizerunek awatara, odwołując się do własnych upodobań estetycznych i korzystając z predefiniowanych ustawień określających pleć, fryzurę, styl ubioru projektowanej postaci. Po drugie, uczący się występuje w roli gracza podejmującego wiele decyzji wpływających na bieg zdarzeń, poszukującego odpowiedzi określających kierunek wędrówki, wykorzystującego zebrane informacje do rozwiązywania kolejnych problemów. Po trzecie, po zakończeniu gry, gracz otrzymuje szczegółowy raport z informacjami na temat jego preferencji zawodowych, poziomu diagnozowanych kompetencji. Korzystając z dostępnych informacji może sformułować wizję własnej ścieżki edukacyjno - zawodowej, udzielić sobie odpowiedzi na pytania: jaki zawód chciałbym wykonywać?, jakie zasoby predysponują mnie do pełnienia tej roli zawodowej?, w jakiej szkole mogę osiągnąć wymagane kwalifikacje? Po czwarte, wizja ta jest konstruowana na drodze wnioskowania indukcyjnego - gracz rozwiązuje testy, ocenia atrakcyjność zadań wykonywanych w ramach testów, uczestniczy w wędrówce po wyspach, a dopiero później przystępuje do konstruowania wiedzy o własnych słabościach, mocnych stronach i preferencjach.

Czytelnikowi zainteresowanemu zagadnieniem walorów edukacyjnych gry, polecam lekturę interesującego artykułu Emilii Gralewskiej - *Innowacyjne metody w doradztwie zawodowym - badanie predyspozycji i zainteresowań na podstawie gry komputerowej Talent Game*.

RUSZYŁA ŁÓDZKA PLATFORMA EDUKACYJNA

Łódzka Platforma Edukacyjna zaprojektowana w ramach projektu *Metropolitarna Sieć Szerokopasmowego Dostępu do Internetu* współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013 staje się elementem wspierającym procesy edukacyjne we wszystkich typach szkół naszego miasta.

Od pierwszych dni września rozpoczęły się spotkania edukacyjne z przedstawicielami szkół w celu wdrożenia Platformy, kolejno do szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Wdrożeniem objętych jest około 200 szkół i placówek oświatowych. Loginy i hasła otrzymują wszyscy nauczyciele i wszyscy uczniowie, nawet ci najmłodszy, którzy rozpoczęli naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej. Wdrożenie zakończy się jeszcze w tym miesiącu, czyli we wrześniu 2013 roku. Przygotowanie wszystkich nauczycieli wymagać będzie jednak dłuższego czasu i zależeć będzie w znacznym stopniu od zainteresowania naszych pedagogów wykorzystaniem tego narzędzia w procesie kształcenia.

W ramach wdrożenia są organizowane jednodniowe kursy zapoznające nauczycieli z podstawową funkcjonalnością Platformy. Uczestnicy, wykonując po kierunkiem pracowników Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, ćwiczenia kształtują umiejętności:

- logowania i uzupełniania własnego profilu
- wyszukiwania zasobów edukacyjnych
- tworzenia własnych lekcji
- przydzielania uczniów do lekcji
- tworzenia własnych interaktywnych zasobów (dołączanie informacji w postaci tekstu, obrazu, dźwięku, filmu, tworzenie interak-

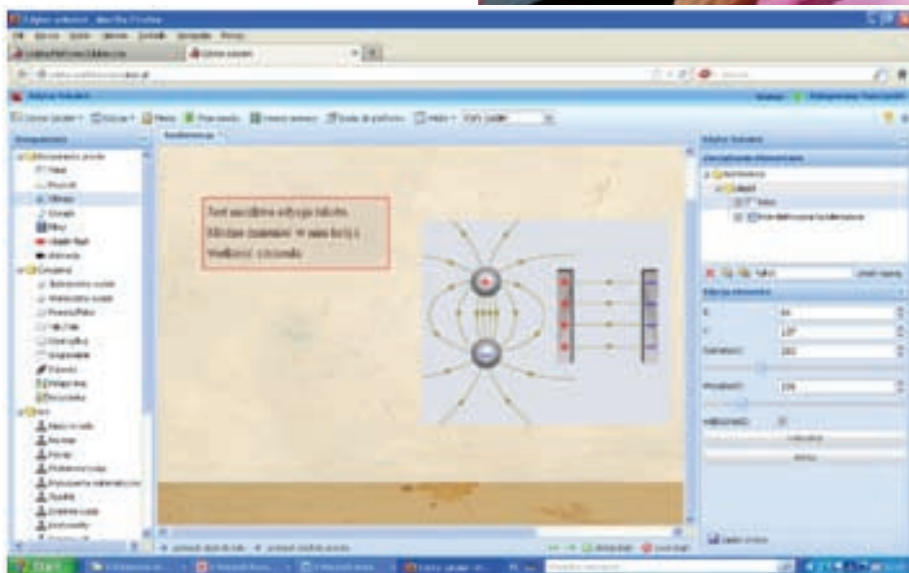

tywnych ćwiczeń, projektowanie interaktywnych gier)

- dołączania do lekcji własnych zasobów edukacyjnych
- zastosowania wirtualnej tablicy i przydzielania do niej uczniów
- publikowania własnych lekcji na platformie

Nauczyciele, dla których istniejące zasoby edukacyjne nie wystarczają mają możliwość wykorzystać wbudowany do Łódzkiej Platformy Edukacyjnej edytor lekcji. Jest to narzędzie unikatowe. Umożliwia nauczycielom tworzenie własnych interaktywnych lekcji, które po pozytywnym procesie recenzji mogą stać się wspólnym zasobem dostępnym dla wszystkich nauczycieli mających dostęp do Platformy.

Ośrodek Nowoczesnych Technologii Informatycznych ŁCDNiKP, dla osób zainteresowanych doskonaleniem w zakresie wykorzystania Platformy, zaprojektuje kursy, w wyniku których każdy uczestnik będzie mógł wykonać, pod kierunkiem trenerów, własny zasób edukacyjny. Pierwsze takie kursy zostaną zorganizowane zaraz po zakończeniu wdrożenia w ramach przyznanych przez Łódzkiego Kuratora Oświaty grantów edukacyjnych pt. „E-learning jako forma indywidualizacji pracy z uczniem”.

Edukacja ekologiczna w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego

Problem z Ziemią polega na tym, że jakiś czas temu przestano ją produkować
Mark Twain

Kształcenie i wychowanie społeczeństwa w poszanowaniu środowiska przyrodniczego, podnoszenia świadomości ekologicznej, motywowania do aktywności i zmiany zachowań sprzyjających poprawie stanu środowiska, to powinność szczególnie instytucji edukacyjnych. Obowiązujące przepisy i akty prawne obligują do prowadzenia edukacji ekologicznej na wszystkich etapach kształcenia oraz oddziaływania w środowisku przez różnego rodzaju akcje, kampanie informacyjne w społecznościach lokalnych oraz w mass-mediach.

Również w obowiązującej podstawie programowej kształcenia ogólnego znajdujemy wyraźne zapisy (wymagania ogólne i szczegółowe) poświęcone jednoznacznie zagadnieniom z obszaru ekologii i ochrony środowiska. Edukacja ekologiczna prowadzona jest na wszystkich etapach kształcenia i umiejscowiona w różnych przedmiotach, szczególnie w przyrodniczych, a treści są spójne z nauczanym przedmiotem. Aby stworzyć warunki do lepszego rozumienia procesów zachodzących w środowisku, dostrzegania skutków działalności człowieka wobec stanu środowiska i zdrowia mieszkańców, zalecane jest organizowanie takich zajęć i form oddziaływania edukacyjnego, aby przez osobiste działania, badania i przeżywanie sytuacji uzyskać jak najlepszy efekt aktywnego uczenia się i kształtowania postaw proekologicznych. W Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego od lat działa Pracownia Edukacji Ekologicznej, która zajmuje się propagowaniem działalności ekologicznej wśród nauczycieli i uczniów) i organizowanie zajęć dla młodzieży o tematyce ekologicznej. Od lat prowadzone są różne formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli (warsztaty, konferencje, prezentacje dydaktyczne, konsultacje grupowe) oraz zajęcia dla uczniów łódzkich szkół poświęcone badaniom elementów środowiska.

W roku szkolnym 2012/2013 pracownia urozmaiciła dodatkowo prowadzenie zajęć laboratoryjnych z uczniami i modelowe zajęcia edukacyjne dla nauczycieli o dodatkowe ćwiczenia (*Badanie i ocena jakości wody; Badanie i ocena jakości gleby*). Przystąpiono do prac nad wzbogaceniem oferty o tematykę poświęconą wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej oraz badań elementów klimatu. Ze środków własnych zakupiono do pracowni pojedyncze egzemplarze modeli prezentujących możliwości produkowania i wykorzystywania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii i powołano zespół metodyczny d.s. OZE, którego celem było opracowanie instrukcji ćwiczeń, kart pracy, prezentacji w PowerPoint i innych materiałów wspomagających prowadzenie zajęć

o tej tematyce. W pracach zespołu uczestniczyło 6 nauczycieli z gimnazjów nr 33, 36, 3, 2 oraz ZSP nr 15 i XLIV LO w Łodzi. Szczególnie dużym zaangażowaniem w pracach zespołu wykazały się Małgorzata Morawska (Gimnazjum nr 33) i Maria Makowska (Gimnazjum nr 36), które opracowały znaczną część materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć. Spotkania poświęcone OZE zostały wdrożone na stałe do praktyki pracowni od stycznia 2013 r. W zajęciach inauguracyjnych uczestniczyli uczniowie Publicznego Gimnazjum nr 33 w Łodzi.

Zajęcia poświęcone odnawialnym źródłom energii

W roku szkolnym 2012/13 udało się przeprowadzić dwa takie spotkania z młodzieżą łódzkich szkół i w nowym roku szkolnym 2013/14 zajęcia z OZE będą stałą ofertą edukacyjną pracowni. Uczniowie będą mogli poznać sposoby produkowania prądu z energii słonecznej, energii wiatru i energii spadku wody, a także sposób działania ogniw paliwowych i możliwości praktycznego ich wykorzystania w gospodarce. W Pracowni Edukacji Ekologicznej przygotowano na rok szkolny 2013/2014 ofertę wyjazdowych zajęć warsztatowych dla nauczycieli przedmiotów przyrodniczych poświęconych tematyce oczyszczania ścieków oraz wykorzystywania

zasobów odnawialnych i nieodnawialnych w produkcji ciepła i elektryczności. Wyjazdowe formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli zaplanowano na wrzesień i październik 2013r. Oto harmonogram projektowanych form doskonalenia:

- 27 września 2013r. do Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Łodzi,
- 04.10.2013r. do Geotermii Uniejów,
- 18.10.2013r. do Elektrowni Bełchatów i farmy wiatrowej na Górze Kamieńsk PGE Energia Odnawialna S.A.

Oferty Pracowni Edukacji Ekologicznej umieszczone są na stronach Centrum (www.wckp.lodz.pl) w zakładkach Ośrodki Osiągnięcia i Doskonalenia Kwalifikacji Zawodowych, Pracownia Edukacji Ekologicznej.

Pracownia zajmuje się też upowszechnianiem wiedzy i motywowaniem nauczycieli do prowadzenia zajęć w zakresie edukacji ekologicznej. Od 2 lat organizowane są konferencje metodyczne dla nauczycieli poświęcone zagadnieniom produkcji energii elektrycznej. We wrześniu roku szkolnego 2012/13 zorganizowano konferencję po tytule: *Edukacja w zakresie odnawialnych źródeł energii* zaś we wrześniu 2011r. konferencję na temat *Warto wiedzieć – czyli energetyczne problemy a ekologia*. Zagadnienia poruszane na konferencjach odnosiły się do treści wdrażanej podstawy programowej kształcenia ogólnego na lekcjach przedmiotów przyrodniczych w szkołach ponadgimnazjalnych. Tematyka konferencji odpowiadała na zapotrzebowanie środowiska edukacyjnego oraz oczekiwania społeczne i priorytetowe tematy prowadzonej edukacji ekologicznej w ostatnich latach.

W roku szkolnym 2012/13 Pracownia Edukacji Ekologicznej objęła również patronat lokalny nad akcją ekologiczną *Staż po Zielonej Stronie Mocy*, której celem było podnoszenie świadomości ekologicznej uczniów i propagowanie nowych wzorców zachowań w gospodarowaniu odpadami. Organizatorem akcji była firma Slam Poland Spółka z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim. Wzięło w niej udział wiele łódzkich szkół, w których zbierano do specjalnych pojemników płyty CD/DVD, pudełka po płytach, zużyte telefony komórkowe, baterie i ładowarki. Uczestnicy akcji

Konferencja „O bioróżnorodności w praktyce szkolnej”

(szkoły i uczniowie) byli zadowoleni i wyrazili gotowość do kontynuowania współpracy w tym temacie co wskazuje na skuteczne oddziaływanie programu i utrwalanie nowych wzorców zachowań związanych z potrzebą segregowania odpadów i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska naturalnego. Pracownia Edukacji Ekologicznej podjęła się też współpracy z Krajowym Stowarzyszeniem Pomocy Szkole. W marcu 2013 r na konferencji regionalnej *Szkoła ucząca racjonalnego gospodarowania energią* przedstawiono działalność oraz kierunki rozwoju pracowni ŁCDNiKP. W wystąpieniu *Ucząc o racjonalnym gospodarowaniu energią pozwólmy badać, analizować i wyciągać wnioski* zaprezentowano działania oraz pierwsze sukcesy w zakresie wdrażania zajęć laboratoryjnych poświęconych odnawialnym źródłom energii (OZE).

Pracownia Edukacji Ekologicznej działająca w ŁCDNiKP podjęła się również współpracy z Regionalnym Centrum Edukacji Ekologicznej w Łodzi oraz Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa UMŁ dotyczącej rozprowadzenia i upowszechnienia w placówkach oświatowych kostek do gry pod nazwą „Bioróżnorodność Polski”. Wzięli w tym udział doradcy metodyczni z ŁCDNiKP, którzy powołali zespoły metodyczne ds. opracowania scenariuszy zajęć poświęconych bioróżnorodności z wykorzystaniem wspomnianych pomocy dydaktycznych. Powołano 5 zespołów metodycznych kierowanych przez doradców metodycznych (Panie i Pana): Aleksandrę Proc, Małgorzatę Marczak, Annę Romańską, Jacka Pachelskiego oraz Dorotę Zielińską. Łącznie w zespołach pracowało 20 nauczycieli z różnych typów szkół i placówek. Opracowane zostały scenariusze zajęć i przeprowadzono przedsięwzięcia poświęcone tej tematyce

zarówno na etapie pracy w przedszkolu, szkole podstawowej, gimnazjum oraz szkole ponadgimnazjalnej. Nauczyciele przeprowadzili zajęcia poświęcone tej tematyce, w tym również lekcje otwarte. Aby przedsięwzięcie, działania i pomysły nauczycieli mogły dotrzeć do szerszej grupy odbiorców zorganizowano również w ŁCDNiKP (ul. Kopcińskiego 29) w dniu 13.03.2013r. konferencję metodyczną na **O bioróżnorodności w praktyce szkolnej**. W konferencji wzięli udział nauczyciele z przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, a także przedstawiciele instytucji wspierających edukację ekologiczną między innymi Wojciech Witczak – dydaktyk z Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Łodzi, który wygłosił krótki wykład na temat „Rola międzynarodowych konwencji w ochronie bioróżnorodności”. Gościem konferencji był również Ludwik Samosiej – przedstawiciel Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, Terenowego Oddziału Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich. Zwrócił on uwagę na konieczność edukowania dzieci i młodzieży w zakresie bioróżnorodności z wykorzystaniem dostępnych pomocy dydaktycznych i możliwości współpracy z licznymi instytucjami wspierającymi szkołę w prowadzeniu edukacji ekologicznej.

Wśród szkół i placówek bezpłatnie przeprowadzono łącznie 80 zestawów gier składających się z trzech wątków tematycznych zawierających 9 kostek (2 wątki poświęcone zwierzętom oraz 1 wątek poświęcony roślinom występującym na terenie Polski). Pomoce rozprowadzono głównie wśród placówek, które organizowały zajęcia poświęcone tej tematyce i włączyły się w prace zespołów metodycznych. Poniżej przedstawiona jest lista placówek, które

nawiązały współpracę i skorzystały z możliwości odbioru pomocy dydaktycznych.

Przedszkola Miejskie w Łodzi nr 2, 16, 20, 24, 26, 35, 76, 81, 109, 119, 122, 126, 151, 155, 192, 200, 202.

Szkoły Podstawowe nr 5, 19, 23, 30, 41, 44, 48, 61, 67, 71, 79, 111, 125, 130, 137, 166, 170, 173, 199, 206, 231, Katolicka Szkoła Podstawowa i Szkoła Podstawowa w Wiśniowej Górze.

Publiczne Gimnazja nr 2, 3, 5, 14, 17, 27, 30, 33, 34, 35, 36, 43, 47, Gimnazjum ZNP i Gimnazjum w Wiśniowej Górze.

Licea Ogólnokształcące w Łodzi nr II, III, VIII, XII, XXI, XVIII, XXIX, XXXI, XXXIII, XLIV.

Zespoły Szkół (Ponadgimnazjalnych) w Łodzi: ZSO nr 8, ZSP nr 9, ZSP nr 15 oraz ZSP nr 22.

Nauczycieli zainteresowanych prowadzeniem edukacji o bioróżnorodności odsyłamy do odwiedzenia strony www.a21.kostki.pl, gdzie znajdą pomocne materiały do prowadzenia zajęć poświęconych.

* * *

Podsumowując, Pracownia Edukacji Ekologicznej planuje w roku szkolnym 2013/14 następujące przedsięwzięcia:

- Rozbudować swoją bazę dydaktyczną o nowe stanowiska do badań dotyczących wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych (zakup dodatkowych modeli z OZE), badań elementów klimatu – oferta dla szkół w roku szkolnym 2013/14,

- Opracować w zespole metodycznym materiały dydaktyczne niezbędne w prowadzeniu zajęć poświęconych OZE i badaniom elementów klimatu.

- Organizować jednospotkaniowe zajęcia pozalekcyjne dla uczniów oraz modelowe zajęcia dla nauczycieli poświęcone odnawialnym źródłom energii i badaniom elementów klimatu.

- Wzbogacić ofertę dla nauczycieli o warsztaty doskonalące w postaci wycieczek (wrzesień-październik 2013r.) do Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Łodzi, Geotermii Uniejów oraz do Elektrowni Bełchatów i farmy wiatrowej PGE Energia Odnawialna S.A. na Górze Kamieńsk

- Kontynuować zajęcia laboratoryjne badania i oceny jakości wody oraz gleby w ramach projektu *Mistrzowie ekologii - badam, rozumiem i działam na rzecz ochrony środowiska naturalnego*.

- Objąć patronat nad II edycją akcji *Stań po Zielonej Stronie Mocy*, której celem jest propagowanie selektywnej zbiórki odpadów oraz kształtowanie wzorców zachowań przyjaznych środowisku.

- Podejmować współpracę z instytucjami wspierającymi edukację ekologiczną i upowszechniać materiały o tematyce ekologicznej lub pomocne w prowadzeniu zajęć poświęconych edukacji ekologicznej.

Dorota Zielińska

Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji

Współpraca w układzie SZKOŁA – PRACODAWCY w kontekście badań rynku pracy

CYKL ARTYKUŁÓW
EDUKACJA A RYNEK PRACY

W dzisiejszych czasach edukacja nie może funkcjonować w oderwaniu od rynku pracy. Nabór na konkretne kierunki zwłaszcza w szkołach przygotowujących do zawodu powinien uwzględniać zapotrzebowanie pracodawców. Ci z kolei powinni współpracować ze szkołami, angażując się w szkolenie młodzieży z myślą, że niedługo będą to ich pracownicy, więc warto inwestować we właściwe ich przygotowanie.

Dlatego też począwszy od tego numeru czasopisma „Dobre Praktyki” prezentować będziemy najnowsze wyniki badań Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji działającego w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. W ramach prezentowanego cyklu artykułów chcemy w sposób szczególny odnieść się do problematyki **badania rynku pracy i działalności Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji**, która umożliwia skorelowanie potrzeb rynku pracy z ofertą szkolnictwa, zwłaszcza zawodowego.

Dzisiaj - o współpracy szkół z pracodawcami.

Jak pokazują badania rynku pracy regionalna gospodarka potrzebuje wyspecjalizowanych i kreatywnych pracowników, którzy przez całe życie podnoszą swoje kompetencje. Pracodawcy poszukują fachowców z różnych dziedzin gospodarki. Tymczasem mimo nadal wysokiego bezrobocia, wielu pracodawców ma problem ze znalezieniem takich osób (o odpowiednich kwalifikacjach), brakuje też kandydatów na konkretne stanowiska pracy. Z drugiej zaś strony pracownicy mają często problem, aby znaleźć pracę zgodną z ich kwalifikacjami.

Obserwatorium Rynku Pracy prowadzi prace analityczno-badawcze samodzielnie oraz we współpracy z pozyskanymi partnerami. Warto w tym miejscu odnieść się do trzech ostatnich charakterystycznych dla obszaru edukacji zawodowej (szkolnej i ustawicznej) kierunków badań i wniosków wynikających z tych badań, czyli:

1) badań ankietowych przeprowadzonych w 2012 roku wśród dyrektorów łódzkich szkół ponadgimnazjalnych, zarówno zawodowych jak i ogólnokształcących pod nazwą **„Oczekiwania łódzkich szkół ponadgimnazjalnych wobec pracodawców z regionu”**, we współpracy z Partnerami Obserwatorium, przede wszystkim Urzędem Statystycznym w Łodzi;

2) badań ilościowych i jakościowych odnawialnych źródeł energii i ich wykorzystania, w tym badań ankietowych **„Prognozowane potrzeby kadrowe rynku pracy w województwie łódzkim w odniesieniu do branży**

„Odnawialne Źródła Energii””, przeprowadzonych w 2012 roku w firmach w regionie łódzkim, a także w wybranych województwach na terenie całego kraju. Badanie prowadzono we współpracy z Polską Korporacją Techniki Sanitarnej Grzewczej Gazowej i Klimatyzacji (głównie Okręg Łódzki) oraz Agencją Użytkowania i Poszanowania Energii w Łodzi;

3) badań ankietowych przeprowadzonych w 2013 roku wśród łódzkich pracodawców **„Zapotrzebowanie kadrowe firm z Łodzi na pracowników w wieku 50-60 lat oraz 60+”**, we współpracy z Urzędem Statystycznym w Łodzi.

W dzisiejszych warunkach gospodarczych **współpraca w układzie szkoła – pracodawcy** wydaje się niezbędnym elementem uzyskania równowagi na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Najczęściej badania koncentrują

się na problemach związanych z oczekiwaniami pracodawców wobec szkół oraz z poziomem satysfakcji firm w tym zakresie. Z punktu widzenia edukacji interesujące wydaje się również poznanie opinii i doświadczeń tej drugiej strony. Projekt badawczy **„Oczekiwania łódzkich szkół ponadgimnazjalnych wobec pracodawców z regionu”** dotyczy właśnie takiego obszaru badawczego. Zrealizowano go w 2012 roku jako rozszerzenie i kontynuację wybranych treści, które zostały podjęte w ramach projektu analityczno-badawczego *„Potrzeby kadrowe pracodawców województwa łódzkiego oraz Rzemiosło i przedsiębiorcy w województwie łódzkim. Potrzeby kadrowe i oczekiwania wobec pracowników”*.

Badaniem objęto wszystkie szkoły ponadgimnazjalne funkcjonujące w Łodzi, działające samodzielnie lub w zespołach. Były to:

Tabela 1.
Oczekiwane przez szkoły formy współpracy z pracodawcami (w %)

Kategoria	Procent wskazań
Współpraca w organizacji zajęć praktycznych i praktyk uczniowskich (zatrudnienie uczniów w czasie wakacji / umożliwienie odbywania zajęć praktycznych / umożliwienie uczniom odbycia praktyk zawodowych)	26,5
Zapewnienie pomocy dydaktycznych (doposażenie pracowni / przekazywanie do szkół materiałów i narzędzi / wyposażenie placówek w nowoczesne maszyny i urządzenia / wsparcie finansowe)	18,4
Udział w spotkaniach z uczniami (spotkania z uczniami w szkole / wycieczki zawodoznawcze / prezentacja procesu produkcji / udział w targach edukacyjnych)	18,4
Prowadzenie zajęć przez pracowników firm (prowadzenie zajęć dla uczniów / prowadzenie zajęć dla nauczycieli)	14,3
Współpraca w zakresie treści kształcenia (konsultacje dotyczące zmian na rynku pracy i zawodów przyszłości / aktualizacja treści dla danego kierunku kształcenia / prezentacja oczekiwań dotyczących kształcenia przyszłych pracowników)	8,2
Większe zaangażowanie pracodawców (większe zainteresowanie specyfiką kształcenia zawodowego / aktywna współpraca)	4,1
Inne (patronat / pomoc przy organizacji konkursów dla uczniów / stypendia dla uczniów uzdolnionych / wspólna realizacja projektów POKL)	10,1
Razem	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań.

zasadnicze szkoły zawodowe, technika, licea ogólnokształcące oraz szkoły policealne. Zostało wysłanych ogółem 47 ankiet (uzyskano 21 poprawnie wypełnionych kwestionariuszy, które podlegały analizie, a uzyskany poziom zwrotów wyniósł prawie 45%). Wśród respondentów większość stanowili dyrektorzy i wicedyrektorzy placówek.

Prowadzenie stałej współpracy z pracodawcami w województwie łódzkim potwierdziło dwie trzecie uczestników badania. Analiza statystyczna wykazała silny związek pomiędzy prowadzeniem współpracy z pracodawcami, a typem placówki. Potwierdza to powszechną opinię, iż zespoły szkół ponadgimnazjalnych chętnie współdziałają z różnymi firmami, natomiast szkoły ogólnokształcące na ogół takiej aktywności nie podejmują.

Podkreślić trzeba, że wszyscy uczestnicy badania wyrazili przekonanie, iż pracodawcy powinni wspierać szkoły w procesie przygotowania uczniów do pracy zawodowej. Uzasadniając te opinie wskazywano przede wszystkim na konieczność powiązania obszaru edukacji z rynkiem pracy oraz na potrzebę nadążania za postępem technologicznym. Znaczenie ma także przybliżanie uczniom środowiska pracy poprzez ukazywanie specyfiki poszczególnych branż i zawodów oraz prezentowanie, jak funkcjonuje zakład pracy.

Najczęściej reprezentanci szkół deklarowali, iż oczekują ze strony pracodawców współpracy przy organizacji zajęć praktycznych i praktyk uczniowskich. Szkoły liczą także na zapewnienie przez firmy pomocy dydaktycznych (doposażenie pracowni, przekazywanie materiałów i narzędzi, udostępnianie nowoczesnych maszyn i urządzeń, wsparcie finansowe). Równie często reprezentanci szkół objętych badaniem oczekiwali od przedsiębiorców udziału w spotkaniach z uczniami (np. w formie wycieczek zawodoznawczych).

Przedstawiciele szkół potwierdzali, że pracodawcy są przychylnie nastawieni do wspierania szkół w procesie przygotowania uczniów do pracy zawodowej. Tak twierdziła niemal połowa ankietowanych, a przecząco – blisko jedna czwarta. Charakterystyczne jest, że znaczna liczba respondentów (również jedna czwarta) nie potrafiła jednoznacznie odpowiedzieć, co sądzi na ten temat.

Pogłębione analizy wykazały, że udzielenie odpowiedzi twierdzącej lub przeczącej na pytanie o stosunek pracodawców do wspierania szkół w procesie przygotowania uczniów do pracy zawodowej, było uzależnione od typu reprezentowanej placówki. Oznacza to, że reprezentanci ZSP byli wyraźnie częściej przekonani o pozytywnym stosunku firm do współpracy ze szkołami niż reprezentanci placówek pozostałych typów (LO, ZSO).

Uzasadniając pozytywne odpowiedzi na pytanie o przychylność pracodawców wobec szkół, respondenci argumentowali, iż przedsiębiorcy potrzebują pracowników odpowiednio przygotowanych do wykonywania zadań zawodowych, co korzystnie wpływa na ich stosunek do idei wspierania szkół w procesie przygotowania uczniów do pracy zawodowej. Należy zaznaczyć, że nawet odpowiedziami

pozytywnym towarzyszyły często obserwacje wskazujące, że tylko część spośród pracodawców jest zainteresowana współpracą oraz że pracodawcy są skłonni do współdziałania ze szkołami tylko w niektórych obszarach.

Ci respondenci, którzy krytycznie ocenili stosunek firm do współpracy ze szkołami, zwracali uwagę na fakt, iż pracodawcy nie są skłonni do współpracy ze szkołami w dłuższej perspektywie czasu. Podkreślano brak skłonności przedsiębiorstw do inwestowania w kadry w długim okresie czasu oraz nastawienie tylko na krótkookresowe zyski finansowe.

Te informacje wskazują, że łódzkie szkoły są w umiarkowanym stopniu zadowolone z prowadzonej współpracy z firmami z regionu. Uczestnicy badania podkreślali, że pracodawcy są skłonni tylko do współpracy w formie dorywczej, nie zaś do szerszej kooperacji.

Zdecydowana większość reprezentantów łódzkich szkół zadeklarowała, że napotyka określone bariery w prowadzeniu sprawnej współpracy z firmami z regionu. Najczęściej wskazywano na wadliwe funkcjonowanie praktyk uczniowskich oraz brak firm chętnych do włączenia się w program praktyk. Równie często respondenci odnosząc się do przyczyn swoich kłopotów i braku zadowolenia ze współpracy z firmami, wskazywali na trudności finansowe i organizacyjne przedsiębiorstw, utrudniające ich wzajemną współpracę.

Zaprezentowane badania potwierdzają znaczenie omawianej problematyki. **Bez efektywnego wsparcia ze strony pracodawców, kształcenie (zwłaszcza osób młodych) na potrzeby regionalnego rynku pracy będzie zadaniem bardzo trudnym lub wręcz niemożliwym. Konieczne jest zatem wdrażanie działań popularyzujących dobre rozwiązania w zakresie współpracy szkół z firmami.** Niezbędnym wydaje się odpowiednie kształtowanie postaw i rozpowszechnianie przekonania, że taka współpraca to nie wyraz dobrej woli ze strony przedsiębiorców, ale raczej konieczność. Takie długofalowe inwestycje w przyszłe kadry są bowiem niezbędne dla uzyskiwania równowagi na regionalnym rynku pracy, co leży w interesie zarówno pracowników, jak i pracodawców.

Elżbieta Ciepucha

Bibliografia:

- Ciepucha E. i Moos J. (red.) *Potrzeby kadrowe pracodawców województwa łódzkiego. Raport z badań ankietowych*, praca zbiorowa, *Analizy i badania nr 10*, Wydawnictwo ŁCDNiKP, Łódź 2011.
- Ciepucha E. i Moos J. (red.) *Rzemiosło i przedsiębiorcy w województwie łódzkim. Potrzeby kadrowe i oczekiwania wobec pracowników*, praca zbiorowa, *Analizy i badania nr 13*, Wydawnictwo ŁCDNiKP, Łódź 2011.
- Ciepucha E. i Moos J. (red.) *Stan i prognozy rozwoju sektora energetyki odnawialnej w Polsce i w województwie łódzkim z perspektywy potrzeb rynku pracy*, Ekspertyza, praca zbiorowa, *Analizy i badania nr 17*, Wydawnictwo ŁCDNiKP, Łódź 2012.
- Ciepucha E. i Moos J. (red.) *Oczekiwania łódzkich szkół ponadgimnazjalnych wobec pracodawców z regionu*, praca zbiorowa, *Analizy i badania nr 18*, Wydawnictwo ŁCDNiKP, Łódź 2012.

Leonardo da Vinci w „Budowlance”

I NAUKA, I PRZYGODA

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 15 uczestniczy w unijnym projekcie *Leonardo da Vinci Mobilność* od 2005 roku. Staż w Niemczech odbyło już 345 uczniów naszej szkoły. Młodzież rozwija samodzielność techniczną i doskonalą umiejętności zawodowe poszukiwane na rynku pracy w regionie łódzkim. Uczestnikami stażu w Niemczech są wybrani w drodze konkursu uczniowie 4-letniego technikum i 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej. Pierwszeństwo w zakwalifikowaniu się do grupy wyjeżdżającej na staż mają osoby wyróżniające się dobrymi ocenami, wzorowym zachowaniem i zaangażowaniem społecznym.

Możliwość udziału w projekcie *Leonardo da Vinci Mobilność* mobilizuje naszych uczniów do nauki, zwiększa atrakcyjność kształcenia w ZSP nr 15, przygotowuje do pracy poza granicami kraju, daje możliwość zatrudnienia w firmach poszukujących wykwalifikowanych pracowników, zwłaszcza tych, które zajmują się rewitalizacją istniejących budynków oraz remontami łódzkich kamienic.

Pobyty w Jenie i w Weimarze jest atrakcyjny dla młodzieży także ze względu na bogaty program kulturalno-oświatowy. Uczniowie naszej szkoły mają możliwość zwiedzania zabytków Turynii, pogłębiają wiedzę na temat kultury, historii i współczesności Niemiec, uczą się

Dzięki projektowi *Leonardo da Vinci Mobilność* uczestnicy stażu kształtują praktyczne umiejętności specjalistyczne i zawodowe dotyczące tradycyjnego budownictwa drewnianego, nowoczesnych połączeń ciesielskich, wykonywania szalunków drewnianych i systemowych, suchej zabudowy wnętrza, poznają nowe technologie. Poziom szkolenia praktycznego proponowany przez niemieckiego partnera bardzo odpowiada potrzebom naszej szkoły. Centrum Kształcenia Budowlanego w Weimarze prowadzi szkolenia zawodowe dla młodzieży i nauczycieli praktycznej nauki zawodu z całej Turynii. Ośrodek ten posiada wzorcowo wyposażone pracownie, bogaty park maszynowy, zatrudnia doskonale wykształconych nauczycieli. Weimarskie Centrum ma wieloletnie doświadczenia w realizacji międzynarodowych staży.

Nauka w Niemczech pozwala uczniom naszej szkoły poszerzyć umiejętności językowe w zakresie budownictwa, zapoznać się ze specjalistycznym słownictwem niemieckim i specyfiką tamtejszej dokumentacji technicznej. Potwierdzeniem zdobytych

przez młodzież kwalifikacji jest certyfikat Europass Mobility, umożliwiający stażystom lepsze prezentowanie kwalifikacji i kompetencji zawodowych na obszarze całej Europy, a także dyplom zawierający oceny efektów wykonanych zadań, identyczny z tym, jaki otrzymują uczniowie niemieccy.

tolerancji. Projekt cieszy się ogromnym zainteresowaniem młodych ludzi, ponieważ nie tylko pozwala im rozwinąć zawodowe pasje, ale jest też po prostu wielką przygodą.

Elżbieta Kuskowska

Nagrody dla najlepszych szkół

Znamy już wyniki egzaminów zewnętrznych. Wydział Edukacji UML wyróżnił dyrektorów szkół, których uczniowie osiągnęli najlepsze wyniki na egzaminach zewnętrznych.

Uczniom, ich nauczycielom i dyrektorom szkół serdecznie gratulujemy.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Najwyższe wyniki na sprawdzianie kompetencji po klasie szóstej w roku szkolnym 2012/2013:

Szkoła Podstawowa nr 44, dyr. Paweł Miszczak
Osiągnięcie bardzo wysokich wyników na sprawdzianie kompetencji po klasie szóstej w roku szkolnym 2012/2013

- Szkoła Podstawowa nr 19, dyr. Krzysztof Chmiel
- Szkoła Podstawowa nr 34, dyr. Agnieszka Błażejczyk
- Szkoła Podstawowa nr 71, dyr. Małgorzata Kotlicka
- Szkoła Podstawowa nr 120, dyr. Dorota Pocheć
- Szkoła Podstawowa nr 141, dyr. Adam Szadkowski
- Szkoła Podstawowa nr 143, dyr. Małgorzata Malarska-Kłóska
- Szkoła Podstawowa nr 202, dyr. Wiesława Sobczyk

GIMNAZJA

Najwyższe i bardzo wysokie wyniki z poszczególnych części egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2012/2013

- Gimnazjum nr 1, dyr. Bogusław Olejniczak
- Gimnazjum nr 15, dyr. Zofia Franek
- Gimnazjum nr 21, dyr. Bogumiła Adamska
- Gimnazjum nr 26, dyr. Jolanta Kowalska
- Gimnazjum nr 29, dyr. Maria Gielzak
- Gimnazjum nr 43, dyr. Krzysztof Jurek

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

Najlepsze wyniki egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2012/2013

- w liceach ogólnokształcących

- I Liceum Ogólnokształcące, dyr. Ewa Wojciechowska
- IV Liceum Ogólnokształcące, dyr. Katarzyna Felde
- XII Liceum Ogólnokształcące, dyr. Tomasz Derecki
- XXI Liceum Ogólnokształcące, dyr. Małgorzata Zaradzka-Cisek

- w szkołach zawodowych

- Zespół Szkół Przemysłu Mody, dyr. Halina Włodarczyk
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 10, dyr. Monika Michalik

Osiągnięcie najlepszych wyników egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2012/2013 i wysoka zdawalność egzaminów zawodowych

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9, dyr. Henryka Michalska
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 13, dyr. Julitta Rosa

Wysoka zdawalność egzaminu zawodowego

- ZSP 3, dyr. Janusz Bęben
- Zespół Szkół Rzemiosła, dyr. Elżbieta Wróblewska
- Zespół Szkół Gastronomicznych, dyr. Małgorzata Gosławska
- Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych, dyr. Józef Kolat

EDUKACJA NORMALIZACYJNA

Normalizacja ma ogromny wpływ na każdą sferę naszego życia. Jest ona istotnym elementem w rozwiązaniach techniczno-technologicznych i z tego najczęściej jest znana. Ale obecnie obejmuje już swym zasięgiem zagadnienia związane m.in. z: zarządzaniem (w tym zarządzanie jakością), żywnością, środowiskiem, bezpieczeństwem czy odpowiedzialnością społeczną. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy, jak trudne byłoby nasze codzienne życie bez normalizacji. Być może wynika to stąd, że normalizacja „pracuje w tle” – bez naszej świadomości.¹⁾

Edukacja normalizacyjna powinna więc być niezbędnym elementem kształcenia zawodowego, kształtowania postaw konsumenckich i obywatelskich.

W związku z utworzeniem Łódzkiej Sieci Kształcenia Modułowego i Sieci Szkół Wdrażających Model Edukacji Normalizacyjnej opracowana została wstępna koncepcja wdrażania edukacji normalizacyjnej w szkołach zawodowych, w której zawarto prace Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w roku szkolnym 2013/2014 dotyczące implementacji do praktyki szkolnej modelu edukacji normalizacyjnej. A oto planowane działania²⁾:

- opracowanie koncepcji pilotażowego wdrażania edukacji normalizacyjnej w 12 szkołach zawodowych województwa łódzkiego zrzeszonych w Łódzkiej Sieci Kształcenia Modułowego i LCDNiKP - wrzesień 2013;

- utworzenie Zespołów Zadaniowych ds. Edukacji Normalizacyjnej (po 2 nauczycieli ze szkół - nauczyciel podstaw przedsiębiorczości i nauczyciel kształcenia zawodowego oraz koordynatorzy - doradcy metodyczni ds. przedsiębiorczości, konsultanci kształcenia zawodowego i bhp LCDNiKP) - wrzesień/październik 2013;

- zorganizowanie warsztatów dla liderów edukacji normalizacyjnej ze szkół zrzeszonych w Łódzkiej Sieci Kształcenia Modułowego, w trakcie których zostanie zaprezentowana koncepcja wdrażania edukacji normalizacyjnej - wrzesień/październik 2013;

- opracowanie w grupach liderów pod kierunkiem koordynatorów przykładowych scenariuszy zajęć wraz z pakietami (materiały, prezentacje, ćwiczenia) na potrzeby przeprowadzenia zajęć z zakresu edukacji normalizacyjnej - październik/listopad 2013;

- utworzenie na stronie internetowej LCDNiKP zakładki *Edukacja Normalizacyjna* - październik/listopad 2013, w której znajdzie się m.in.: koncepcja wdrażania edukacji normalizacyjnej, słownik pojęć z zakresu normalizacji, bieżące informacje – komunikaty, dobre praktyki we wdrażaniu edukacji normalizacyjnej w szkołach, materiały metodyczne z zakresu normalizacji (scenariusze, poradniki, prezentacje, artykuły, inne);

- przeprowadzenie w szkołach zajęć

z zakresu edukacji normalizacyjnej w ramach podstaw przedsiębiorczości oraz w układzie interdyscyplinarnym z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia, w tym metody projektów oraz tworzenie kół zainteresowań związanych z tematyką zastosowań norm w różnych obszarach działalności człowieka - grudzień 2013/kwiecień 2014;

- nawiązanie kontaktów roboczych z zespołem PKN i z Oddziałem Łódzkim PKN w celu skoordynowania działań edukacyjnych, uwzględnienia wytycznych i koncepcji PKN, pozyskania materiałów - do końca 2013 roku;

- zorganizowanie w szkołach sesji naukowych, w trakcie których uczniowie szkół zawodowych zaprezentują wykonane projekty dotyczące zagadnień normalizacyjnych uczniom danej szkoły oraz ewentualnie uczniom i nauczycielom z zainteresowanych gimnazjów - kwiecień 2014;

- zorganizowanie sesji naukowej przez LCDNiKP - prezentacja najciekawszych projektów - po jednym z każdej szkoły, podsumowanie pilotażowego wdrażania edukacji normalizacyjnej - czerwiec 2014;

- podejmowanie innych działań związanych z popularyzacją wiedzy normalizacyjnej, m.in.: rozpropagowanie wśród łódzkich szkół ponadgimnazjalnych działań PKN dotyczących organizacji II Konkursu „Normalizacja i ja”; włączenie modelu edukacji normalizacyjnej do spotkań Akademii Dyrektora Szkoły/Przedszkola;

- zorganizowanie spotkań rad pedagogicznych na temat normalizacji i jej znaczenia w życiu codziennym.

W następnej kolejności będziemy też zachęcać do wprowadzenia modelu edukacji normalizacyjnej we wszystkich łódzkich szkołach ponadgimnazjalnych oraz gimnazjach, rozpoznawać możliwości dofinansowania promocji edukacji normalizacyjnej ze środków europejskich i utworzenia stanowiska konsultanta ds. edukacji normalizacyjnej oraz planować konkurs „Wiedza o normalizacji” we współpracy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym.

¹⁾ <http://www.pkn.pl/polityka-edukacyjna>

²⁾ „Wstępna koncepcja wdrażania edukacji normalizacyjnej w szkołach zawodowych” Z. Anglat, A. Mikina, A. Siennicka, M. Wajner pod kierunkiem E. Gonciarz.

Anna Siennicka

II Ogólnopolski Konkurs „Normalizacja i Ja”

We wrześniu br. zostanie ogłoszona druga edycja konkursu „Normalizacja i ja”. Polski Komitet Normalizacyjny – zachęcony dużym zainteresowaniem, jakim cieszyła się pierwsza edycja – we współpracy z KOWEziU, postanowił zorganizować kolejną. Do udziału w konkursie serdecznie zapraszamy wszystkich uczniów, nauczycieli ze szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych.

Dla laureatów przewidziano cenne nagrody.

Szczegóły: <http://www.pkn.pl/oswiata-aktualnosci>

Felieton z cyklu FAUX PAS

WAŃKA-WSTAŃKA, ALE NIE PERPETUUM MOBILE

Heraklit stwierdził, że „wszystko płynie”¹, co *expressis verbis* nie oznacza, iż wszystko pływa.. Starożytną myśl sparafrazowały dalsze dzieje ludzkości z różnymi rezultatami.

Natomiast zmiana w życiu człowieka, a szczególnie nauczyciela, może oznaczać: podstawę rozwoju, ideę coachingu, dążenie do doskonałości, środek intelektualnej wymiany myśli, autokreację itd. Zróżnicowanie etymologiczne *zmiany* przejawia się w określeniu „idę do pracy na zmianę”², choć nauczyciel w zasadzie „bywa” w niej przez 24 godziny na dobę (łącznie z sennymi koszmarami), gdyż jest to jedna z tych profesji, które angażują mentalnie i emocjonalnie w całości. W konsekwencji „skazują” delikwenta na permanentne własne doskonałości zawodowe, aby sprostać ewoluującym oczekiwaniom rynku pracy i wymaganiom edukacyjnym. Stałym elementem życia belfra³ jest wybór pomiędzy życiem prywatnym a zawodowym. Jak doładować akumulatora, jeśli widmo wypalenia zawodowego daje o sobie znać? *Życzliwi inaczej* bądź nieświadomi, kręcą nosem, a w najlepszym przypadku ograniczają się do głębokiego westchnienia: „ach, jakie długie macie wakacje!”. Nie wnikając w specyfikę tego zawodu, dostrzegają ów mankament – stanowczo zbyt długi czas na odpoczynek. Aczkolwiek niektórym wrażliwcom na skołatane nerwy może jedynie pomóc wystrzelenie się w inną galaktykę, gdyż niepotrzebnie przyzwyczaili się do powiedzenia *obys cudze dzieci uczył*. A właśnie wakacje stwarzają możliwość pracy w charakterze opiekunów i instruktorów na koloniach lub obozach oraz doskonalenia kompetencji zawodowych. Konsultant, doradca metodyczny, trener, coach, mentor, tutor, facylitator – też bądź ambitny Drogą Czytelniku i zagraj w grę pt. *Znajdź i określ różnice ww. funkcji-ról*.

Najkrótszy dowcip, jaki krąży w kuluarach brukselskich podwoi od czasu początku kryzysu w Grecji to określenie: *grecka statystyka*, gdyż w ojczyźnie Heraklita nauczycielom między innymi, żyło się jak przysłowiowym pączkom w maśle. W prze-

ciwieństwie do Polski, która w aspekcie grafiki przerw w nauce w porównaniu z innymi krajami w Europie wypada nadzwyczaj skromnie.⁴

Na początku wakacji przemknął w eterze temat podjęty w ramach luźnych dyskusji, jako próba wytropienia *science-fiction* implementacji rzekomego nowego pomysłu, albo marzenia raczej, aby w poszczególnych województwach rok szkolny kończył się w różnych terminach. I dajmy na to, w łódzkim nauka kończyłaby się w połowie czerwca a w mazowieckim w połowie lipca, zaś w zachodniopomorskim mogłaby zakończyć się w sierpniu, analogicznie przesuwając datę początku roku szkolnego. Pięknie (sic!). Dopiero jakiś przytomny rozmówca stwierdza, że w takiej sytuacji wolałby zdać maturę w zachodniopomorskim, gdyż zdecydowanie matura pozostałaby już tylko formalnością. Dysputę usprawiedliwiają wyjątkowe jak na tą porę roku w naszej szerokości geograficznej upały, które mogą powodować skutki uboczne w postaci przegrzania organizmu...

Niestety dla niektórych może się już tylko „wszystko zmienić na lepsze”⁵. Kryzys staje się motorem do wyjścia z impasu. Motywująco interpretują go Chińczycy - jako zmianę, przekształcenie, progres, tworzenie od nowa. A więc wiwat feniks z popiołów! Jako wańka-wstańka⁶, albo *demiurg* jakiś. W ciągu drugiego półwiecza XX wieku rozplywa się jak we mgle etos nauczyciela⁷. Pracoholicy i obiboki zdarzają się w każdym zawodzie. Łatwiej się podnieść, gdy uznajemy wybrane autorytety, lecz tych teraz deficyt jak dojrzałych jabłek na przednówku⁸, bądź nadmiar szpanu majaczący na blogach celebrytów wszelkiej maści. Ta tendencja się niestety pogłębia. Odchyły wań-

ki-wstańki powodują m.in. pośpiech i stres. Jak w życiu, raz na wozie, raz pod wozem, chociaż celem jest osiągnięcie optymalnej pozycji, aby nie trzęsło za bardzo. W pewnym momencie taki stan osiąga się, wychodząc z dołka.

Kryzysów nie doświadcza Nauczycielskie Perpetuum Mobile, bo jest nim/nią z powołania i nieustającą pasją, nigdy nie czuje się przytłoczony/a nadmiarem obowiązków i bez mrugnięcia powieką pracuje do upadłego. Wszystkie weekendy spędza w pracy, wychowuje własne dzieci, z oddaniem zajmuje się rodziną i ma czas dla przyjaciół i znajomych. Ma doskonałe relacje z wychowankami i dorosłymi uczestnikami spotkań edukacyjnych. Wspiera ich w oświatowej wędrówce jak latarnia morska. Wzorowo układają się jego/jej stosunki z całym środowiskiem szkolnym, gdzie rodzice są najzyczliwszą i najbardziej zainteresowaną współpracą grupą. Spokojnie spogląda na dodatkowo przydzielane mu/jej zadania przez szefa/szefową i ochoczo każde z nich perfekcyjnie realizuje. Spełnia się również w kilkunastu pasjach, wśród których loty w kosmos okazują się dzieciinną igraszką. Planuje, wdraża, raportuje, analizuje, doskonali. Dokumentacja programowa jest jego/jej ulubioną lekturą, a strukturyzacja treści nie wywołuje torsji. Promuje innowacje pedagogiczne i angażuje się w akcje humanitarne, dając przykład. Nuci w chwilach radosnych piosenkę na cześć struktur nadzoru różnorodnego. Z niecierpliwością pogodną oczekuje nowych wyzwań ponad ludzkie siły. Ukończył/a wszystkie możliwe w swoim kierunku kursy doskonalące i kwalifikacyjne oraz studia podyplomowe lub doktoranckie. Jego/jej efektywność osiąga wartość 100 %. Pracuje ponad 20 godzin na dobę, gdyż pozostała jej część znajduje się w stanie doładowywania baterii/akumulatora, ponieważ nadchodzi era...cyborgów. Nowsze modele będą posiadały większą moc obliczeniową.

Bonusso

Post scriptum:

Dlaczego dzisiejszy dzień jest taki piękny? Może świeci słońce, a jeśli nawet pada deszcz, to wkrótce chmury znikną.

Paulo Coelho (z książki *Być jak płynąca rzeka*)

1 *Panta rei/rhei* – wyrażenie koncepcji zmiany, która jest najbardziej znanym elementem filozofii Heraklita (VI/V w. p.n.e)

2 Praca zmianowa w niektórych branżach; zmiana nocna/dzienna

3 Dawniej potocznie lekceważąco o nauczycielu

4 Według Raportu Komisji Europejskiej *Organisation of school time in Europe* 2012, rekordzistami dni wolnych od obowiązku szkolnego są: Francja, Litwa, Łotwa – 17 tygodni, zaś w Polsce – 13 tygodni

5 Dotyczy nauczycieli, którzy stracili pracę

6 Spolszczona nazwa z języka rosyjskiego, określająca lalkę-zabawkę o kulistej podstawie, która się nigdy nie przewraca, jedynie przechyla

7 W rozumieniu: St.Staszica „Takie będą Rzeczpospolite, jakie jej młodzieży chowanie”; posłannictwa; „kaganka oświaty” itp.

8 Według etnografów dawne określenie czasu między skończeniem zapasów z poprzednich zbiorów a nadchodzącym okresem wegetacyjnym na polskiej wsi

W nieróżowych okularach Chodzi mi o to, aby język giętki powiedział wszystko, co pomyśli głowa...

Znasz-li ten cytat? Tak, to słowa Juliusza Słowackiego. I choć od napisania poematu *Beniowski* upłynęły bez mała dwa wieki, słowa wieszczą nie straciły na aktualności. Tym bardziej, że miniony wiek XX, a zwłaszcza jego druga połowa, to okres, kiedy język (nie tylko nasz ojczysty) ewoluował w innym, przeciwnym wręcz kierunku. Chodziło o to, by język giętki dość skutecznie myśl zaciemniał.

Tak właśnie powstała nowomowa (ang. *newspeak*) – język obowiązujący w totalitarnym państwie opisanym przez George’a Orwella w powieści *1984*. Nowomowa dąży do eliminacji jak największej liczby „niepotrzebnych” lub niekorzystnie (z punktu widzenia ideologii państwowej) nacechowanych wyrazów przez zastąpienie ich sztucznymi, ale poprawnymi odpowiednikami. Pojęcie nowomowy używane jest również jako określenie wypowiedzi, które, posługując się stałym zestawem określeń, *de facto* nie niosą żadnej treści, zubażają język bądź wypaczają lub fałszują rzeczywistość. Nowomową określaną jest też język PRL-owskiej propagandy.

W okresie stanu wojennego środowiska opozycyjne wydały drukiem poradnik, będący satyrą na ustrój PRL, który zawierał zasady tworzenia komunistycznej nowomowy i pozwalał np. na skonstruowanie kilkunastogodzinnego przemówienia, zawierał on 4 zbiory (A, B, C, D) ze zdaniem, wybranymi m.in. z przemówień działacza PZPR. Dowolne łączenie zdań z każdego zbioru po kolei tworzyło gotowe formułki (bez merytorycznej treści i znaczenia). Spróbujmy stworzyć wypowiedź, zestawiając zwroty z poszczególnych wierszy tabeli. Na przykład: „Wyższe założenia ideowe, a także rozpoczęcie powszechnej akcji kształtowania postaw przedstawia interesującą próbę sprawdzenia systemu szkolenia kadry odpowiadającego potrzebom postępowego wychowania”. Prawda, że pozornie ma sens?

Nowomową określane są również zwroty nagiennie stosowane przez biurokrację. Biurokratyczne pustosłowie ma jednak swoje źródła jeszcze w żargonie biurowym państw zaborczych, zwłaszcza Austrii, bo mamy też żargon – pejoratywnie nacechowany język specjalny. Terminem „żargon” określa się mowę określonych grup społecznych, zwłaszcza gwary zawodowe – nie terytorialne.

I wreszcie mamy język naukowy, czyli funkcjonalną odmianę języka literackiego używaną w tekstach naukowych i czasami popularnonaukowych. Język ten jest zazwyczaj nasycony fachowymi terminami, które w danej dyscyplinie mają ściśle zdefiniowane znaczenie, dzięki czemu teksty pisane tym językiem nie pozostawiają, jak inne formy wypowiedzi literackiej, swobody ich różnej interpretacji. Cechuje go też częste stosowanie form bezosobowych, strony biernej, czasu przeszłego i form przypuszczających. Język ten nie stanowi jednolitego tworu, lecz cechuje się odmianami, charakterystycznymi dla określonych dziedzin wiedzy. Teksty naukowe są zwykle pisane przez jednych naukowców dla drugich i bywają trudne lub wręcz niemożliwe do zrozumienia bez odpowiedniego przygotowania.

Ale-ale... Oprócz języka naukowego mamy też język pseudonaukowy: to metoda opisywania świata stosująca w opisie pozornie bezsensowne nagromadzenie trudnych słów albo bezsensowne w istocie. Pół biedy, gdy słowa te stosowane są adekwatnie do ich znaczeń. Cała bieda, gdy autor, wpadając w manierę opisywania świata owymi trudnymi słowami – a więc w jego mniemaniu „naukowo” – zaczyna tworzyć potworki językowe, które zamiast brzmieć poważnie, budzą zabawne skojarzenia.

Łąza się w oku kręci, zwłaszcza gdy wspomniemy słowa: *Takie będą rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*. Bo oto okazuje się, że gdy nauczyciel

ma napisać tekst, nagle zamiast prostym, pięknym i zrozumiałym językiem zaczyna w wypowiedziach swych stosować najeżony trudnymi słowami pseudonaukowy żargon. A kto wie gdzie tu prym? O zgrozo – humaniści! Jakby bycie pedagogiem, nauczycielem, pracownikiem oświaty było zajęciem tak niepoważnym, że aby dodać sobie owej powagi – należy stosować w wypowiedziach jak największej zwrotów brzmiących poważnie, oficjalnie, naukowo. Wydaje się wręcz, że niektórzy humaniści wychodzą z założenia, iż im bardziej niezrozumiały tekst napiszą, tym lepiej, a im więcej trudnych zwrotów w zdaniu użyją, tym całość będzie bardziej wartościowa.

Oczywiście nie można przesadzać i mylić pseudonaukowego stylu z prawdziwym językiem naukowym, którego stosowanie jest niezbędne do prawidłowej interpretacji wyników i wykonywania badań. Różnica jest całkiem prosta. Jeśli czytamy trudny tekst, z którego nie wynika nic albo wnioski są oczywiste, tylko ubrane w naukową formę – jest to właśnie styl pseudonaukowy.

Do jakich absurdów językowych prowadzić może chęć „unaukowania” i „spowagowania” działań szkoły (o, przepraszam, zamiast działań szkoły powinno być: funkcjonowania placówki oświatowej) niech świadczy fragment tekstu (autentycznego!), napisanego przez pedagoga (humanistę):

„Podczas spotkań nauczyciele wygenerowali wiele niekonwencjonalnych pomocy dydaktycznych stymulujących różne typy inteligencji”. W wolnym tłumaczeniu: chodziło o zaprojektowanie sali przedszkolnej tak, by przypominała wyspę i wyposażenie jej w odpowiednie zabawki. To tylko przykład starań autora pomysłu, by prostą rzecz opisać w sposób jak najbardziej skomplikowany. Szkoda, że nie jest to przykład odosobniony...

Pismo „Dobre Praktyki” nie ma ambicji naukowych. Jego zadaniem jest opisywanie takich działań przedszkoli i różnych typów szkół, które zasługują na upowszechnienie. Ale do ciekawego pomysłu można skutecznie zniechęcić nieciekawym opisem. Piszmy więc o swoich poczynaniach interesująco. Nie w stylu naukowym (czy raczej w pseudonaukowym żargonie). Nie starajmy się na siłę zastępować rodzimych słów ich odpowiednikami ze słownika języków obcych czy terminami zapożyczonymi z żargonu urzędniczego. Zapomnijmy o tym, że *w ramach placówki oświatowej funkcjonuje pracownia...* W ramy oprawiamy obrazy. A pracownię – same z siebie – nie funkcjonują. To tak na logikę. Jednak to właśnie zdanie jak na złość – jak jakieś zaklęcie pedagogiczne – FUNKCJONUJE (by nie powiedzieć po polsku: znajduje się, czy też spotkać można) w tak wielu tekstach przesyłanych do „Dobrych Praktyk”, że aż powstał na ten temat cały felieton!

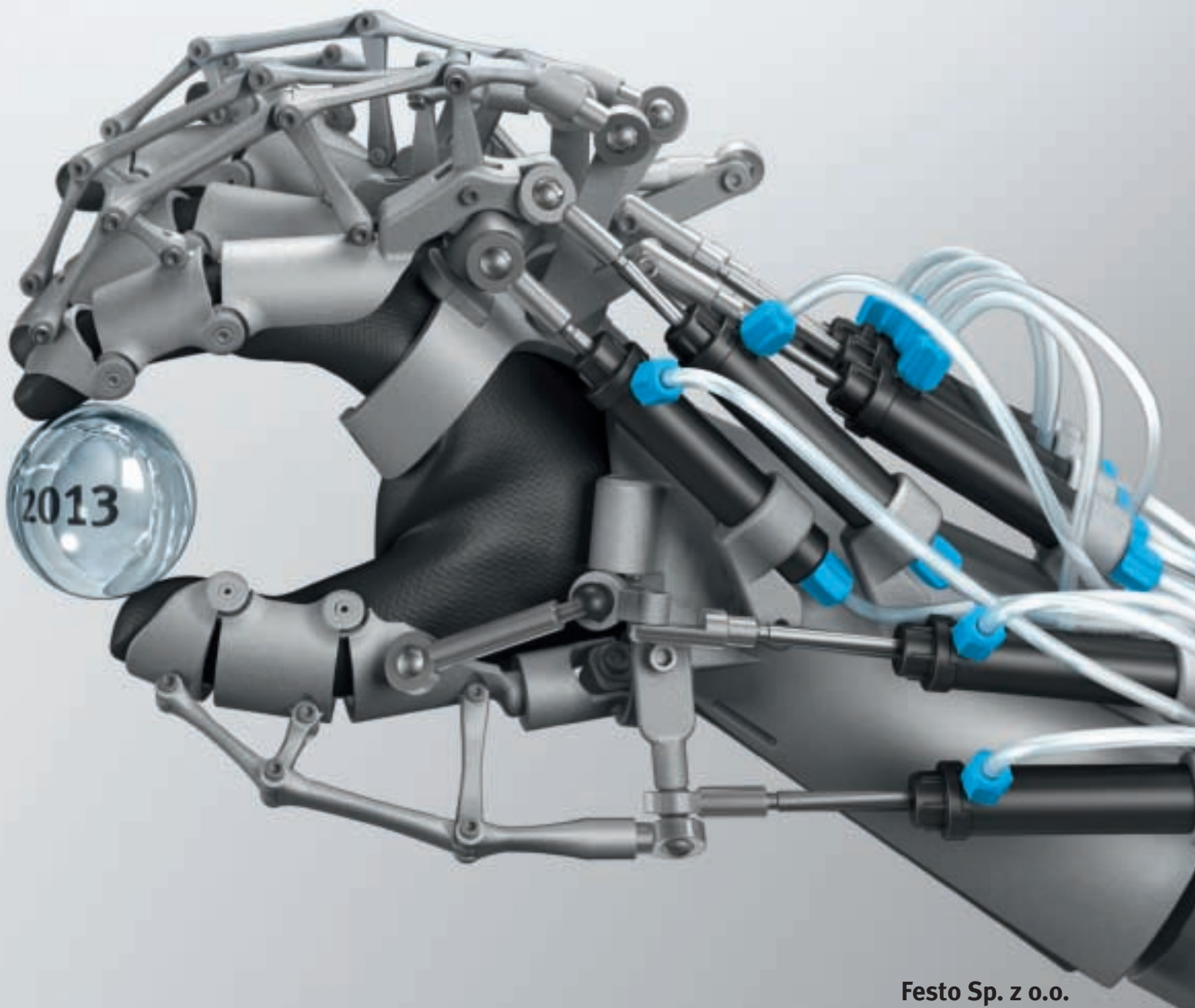
Jaka jest najprostsza rada a zarazem przepis na ciekawy, dobrze napisany tekst? Jedna, znana od stuleci. Przeczytać napisany tekst na głos. Ucho nasze (w przeciwieństwie do papieru, który ponoć przyjmie wszystko) nie znosi fałszywych nut. Bo przecież nikomu podczas rozmowy nie powiemy: „funkcjonuję obecnie jako pedagog generujący niekonwencjonalne pomoce dydaktyczne” :) Więc nie ma też powodu, by tak pisać.

Czarnowidz

Zbiór A	Zbiór B	Zbiór C	Zbiór D
Koleżanki i koledzy	realizacja nakreślonych zadań programowych	zmusza nas do przeanalizowania	istniejących warunków administracyjno-finansowych
Z drugiej strony	zakres i miejsce szkolenia kadry stały wzrósł ilości i zakres naszej aktywności	spełnia istotną rolę w kształtowaniu	dalszych kierunków rozwoju
Podobnie	aktualna struktura organizacji	wymaga sprecyzowania i określenia	systemu powszechnego uczestnictwa
Nie zapominajmy jednak, że	aktualna struktura organizacji	pomaga w przygotowaniu i realizacji	postaw uczestników wobec zadań stawianych przez organizację
W ten sposób	nowy model działalności organizacyjnej	zabezpiecza udział szerokiej grupy w kształtowaniu	nowych propozycji
Praktyka dnia codziennego dowodzi, że	dalszy rozwój różnych form działalności	spełnia ważne zadanie w wypracowywaniu	kierunków postępowego wychowania
Wagi i znaczenia tych problemów nie trzeba szerzej uzasadniać, ponieważ	stałe zabezpieczenie informacyjno-propagandowe naszej działalności	umożliwia w większym stopniu tworzenie	systemu szkolenia kadry odpowiadającego potrzebom
Różnorodność i bogactwo doświadczenia	wzmocnienie i rozwijanie struktur	powoduje docenianie wagi	odpowiednich warunków aktywizacji
Troski organizacji, a szczególnie	konsultacja z szerokim aktywnym	przedstawia interesującą próbę sprawdzenia	modelu rozwoju
Wyższe założenia ideowe, a także	rozpoczęcie powszechnej akcji kształtowania postaw	pociąga za sobą proces wdrażania i unowocześniania	form oddziaływania

Partner w automatyzacji produkcji i edukacji w zakresie systemów mechatronicznych

FESTO

Festo Sp. z o.o.

Janki k/ Warszawy
ul. Mszczonowska 7
05-090 Raszyn

Tel. +48 22 711 41 01

Fax +48 22 711 41 05

didactic_poland@festo.com

www.festo.pl